

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – specializace cestovní ruch

Vliv outdoorových aktivit na rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu Jestřebí hory

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Petr Havel

Autor:

Nývltová Jana

2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vliv outdoorových aktivit na rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu Jestřebí hory“ vypracovala samostatně za odborného vedení vedoucího bakalářské práce pana Mgr. Petra Havla. Použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiloženém seznamu použité literatury.

Souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v knihovně Jihočeské univerzity k prezenčnímu nahlédnutí. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 14. dubna 2008

.....

Jana Nývltová

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Petru Havlovi za odborné vedení při zpracování mé bakalářské práce a za jeho cenné připomínky.

Taktéž bych ráda poděkovala panu Mgr. Janu Balcarovi, PhD. za poskytnutí materiálů a informací týkajících se mikroregionu Jestřebí hory a všem dalším , kteří mi s ochotou poskytli potřebné informace.

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Cíle, metodika a hypotézy	9
2.1 Hypotézy	9
2.2 Cíle práce.....	9
2.3 Metodika práce	9
3. Literární řešerše.....	11
3.1 Cestovní ruch.....	11
3.1.1 Vymezení pojmu cestovní ruch.....	11
3.1.2 Rekreační cestovní ruch	12
3.1.3 Sportovní cestovní ruch.....	12
3.1.4 Služby cestovního ruchu	13
3.2 Outdoorové aktivity.....	14
3.2.1. Definování pojmu.....	14
3.2.2 Rozdělení outdoorových sportů	15
3.3 Regionální literatura	15
3.4 Internetové stránky	16
3.4.1 Cestovní ruch.....	16
3.4.2 Outdoorové aktivity.....	17
3.4.3 Region	17
4. Vymezení území a analýza potenciálu	18
4.1 Východní Čechy.....	19
4.2 Kladské pomezí	19
4.3 Jestřebí hory	20
4.4 Primární nabídka	22
4.4.1 Přírodní potenciál	22
4.4.2 Kulturně-historický potenciál.....	23
4.4.3 Kulturně-společenský potenciál	24
4.5 Sekundární nabídka	25
4.5.1 Všeobecná infrastruktura.....	25
4.5.2 Infrastruktura pro cestovní ruch	26

5. Vybrané outdoorové aktivity.....	28
5.1 Cykloturistika	28
5.1.1 Cyklotrasy	28
5.1.2 Doprava pro cyklisty	30
5.1.3 Půjčovny kol a servisy	31
5.1.4 Cyklistické sportovní akce	31
5.1.5 Certifikační systém služeb cestovního ruchu Cyklisté vítáni.....	32
5.2 Pěší turistika	32
5.2.1 Naučné stezky	32
5.2.2 Pěší pochody	33
5.3 Vodní turistika.....	34
5.3.1 Řeka Úpa	34
5.3.2 Půjčovny lodí.....	34
5.3.3 Vodácké sportovní akce	35
6. Vyhodnocení dotazníkového šetření	36
7. Náměty pro další rozvoj oblasti	43
7.1 Cykloturistika	43
7.2 Pěší turistika	44
7.3 Další outdoorové aktivity	45
7.4 Prezentace regionu	45
8. Závěr.....	46
9. Summary	48
10. Seznam použitých zdrojů	50
11. Přílohy	53

1. Úvod

Téma bakalářské práce „Vliv outdoorových aktivit na rozvoj mikroregionu Jestřebí hory“ bylo vybráno z několika důvodů. Hlavní důvod pro výběr lokality byl ten, že sledované území je mým rodným krajem. Cestovní ruch, který není na území mikroregionu v současnosti nijak významně rozvinut, může mít na region kladný dopad, proto by tato práce mohla přispět k jeho rozvoji. Volba outdoorových aktivit jako tématu byla ovlivněna současným trendem, kdy se sport a vůbec pobyt v přírodě stává jednou z podstatných součástí životního stylu mnoha lidí, proto je toto téma z odborného hlediska zajímavé.

Stále poměrně velká část lidí, především starší generace, která není jazykově vybavena angličtinou, netuší, co si mají pod dnešním velmi používaným moderním pojmem *outdoorové aktivity* představit. Když jim vysvětlíte, že je to jakýkoliv druh pohybu provozovaný venku, téměř každý zjistí, že se nějakému „outdooru“ věnuje.

Cestovní ruch v dnešní době stále více nabývá na významu. Mnoho měst a obcí se snaží získat peníze do svých rozpočtů, napomoci rozvoji malého a středního podnikání, tvorbě nových pracovních míst a rozvoji regionu jako takového prostřednictvím návštěvníků, kteří přinášejí do regionu peníze.

V souvislosti s cestovním ruchem se velmi často hovoří o trvale udržitelném rozvoji. Je známo, že k nejšetrnějším formám cestovního ruchu patří agroturistika a ekoturistika. Ani výkon outdoorových aktivit v rámci sportovního nebo sportovně-rekreačního cestovního ruchu nemusí nijak nadměrně zatěžovat krajinu a je v souladu s filozofií trvale udržitelného rozvoje. V tomto případě nemáme na mysli cestovní ruch vykonávaný v masové formě, ale spíše individuálně.

Současný trend rychlého životního stylu vyvolává touhu člověka po návratu k přírodě a snahu o útěk od každodenního stresu a starostí. Sport blahodárně působí nejen na psychiku ale i na fyzickou kondici jedince. Také pomáhá jako prevence před nemocemi a civilizačními chorobami mezi které se řadí ve vyspělém světě dnes velmi rozmáhající obezita.

Moderní člověk odpočívá aktivně, tedy sportem, a proto se zdá využití outdoorových aktivit v rámci rozvoje regionu tou správnou volbou.

2. Cíle, metodika a hypotézy

Objekt zkoumání

Za objekt zkoumání byl určen mikroregion Jestřebí hory a v něm provozované outdoorové aktivity společně s některými doprovodnými službami vázanými na výkon outdoorových aktivit.

2.1 Hypotézy

- V regionu jsou prozatím provozovány především klasické outdoorové aktivity.
- Návštěvníci a turisté přijíždějí do regionu především z Královéhradeckého kraje.

2.2 Cíle práce

Hlavní cíl

- Posoudit, zda je vhodné využít outdoorových aktivit v mikroregionu Jestřebí hory ve vazbě na rozvoj cestovního ruchu a navrhnout směr možného rozvoje v této oblasti.

Vedlejší cíle

- Informovat o současné nabídce outdoorových aktivit a poskytovaných služeb s nimi souvisejících.
- Vyhodnotit dotazníkové šetření – zjištění, zda se outdoorové aktivity významně podílejí na motivaci návštěvníků k účasti na cestovním ruchu v regionu.
- Vypracovat náměty pro další rozvoj oblasti

2.3 Metodika práce

Studium odborné literatury

Prvním krokem bylo shromáždění dostatečného množství informací o problematice daného tématu. Základem se stala odborná literatura zaměřená na cestovní ruch všeobecně, dále na služby a marketing cestovního ruchu, sportovní tematiku a literatura popisující daný region. Jako další zdroje dat a informací byly využity mapy, turistické průvodce a propagační materiály. Významným zdrojem informací o regionu, službách a outdoorových aktivitách se stal internet. Návodem na zpracování celé práce byly bakalářské práce předešlých studentů a konzultace s vedoucím práce.

Analýza současného stavu a sběr dat

Nejprve bylo nutné provést vymezení a popis studované oblasti. Analýza outdoorových aktivit byla prováděna na základě vlastního zkoumání a terénního šetření v regionu, analýza nabízených služeb vychází z odpovědí na konkrétní otázky směřované na poskytovatele služeb a z internetových prezentací jednotlivých poskytovatelů.

Dotazníkové šetření

Destinace cestovního ruchu tvoří své produkty na základě potřeb a přání svých zákazníků, které lze zjistit například pomocí metody dotazování, které bylo použito ke sběru primárních dat v této práci.

Prvním krokem bylo určení cíle výzkumu a metoda jeho provedení. Jako cíl bylo stanoveno zjištění demografického profilu návštěvníků, délky jejich pobytu, způsobu dopravy, motivace k návštěvě, činností vykonávaných během pobytu, hodnocení kvality služeb, způsobu získávání informací o regionu a dále objasnění některých dalších skutečností.

Po sestavení dotazníků, které byly anonymní a obsahovaly otevřené, polootevřené i uzavřené otázky, byla jejich část předána do ubytovacích zařízení a část rozdána náhodným turistům v regionu. V úvodu dotazníku byl uveden doprovodný text, vysvětlující respondentům, pro jaké účely bude dotazník použit společně s poděkováním za spolupráci.

Velikost vzorku byla stanovena na 100 osob formou náhodného výběru. Období provedení šetření bylo stanoveno na červen až září 2007. Z plánovaného počtu dotazníků se podařilo získat zpět 69%, z nichž bylo pro neúplnost údajů 8 vyřazeno a pro statistické účely bylo použito 61 dotazníků. Pro využitelnost výzkumu v praxi by bylo nutné použít mnohonásobně většího vzorku. Největší problém spočívá v tom, že poskytovatelé ubytovacích služeb nejsou ochotni na výzkumu spolupracovat.

Výsledky byly pro přehlednost zpracovány do grafů v programu Excel. Ze získaných dat vyplynula fakta, od kterých se práce dále odvíjela. Dotazník je uveden jako příloha č. 1.

3. Literární rešerše

3.1 Cestovní ruch

3.1.1 Vymezení pojmu cestovní ruch

Hesková a kol. (2006: 9, 12) zmiňuje, že cestovní ruch je významný společensko-ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti.

Dále Hesková uvádí, že pro vymezení cestovního ruchu se často používají i jiné pojmy, např. zotavení, rekreace, turistika, případně další, které však nejsou synonymem pojmu cestovní ruch ani v případě, že jsou vykonávány ve volném čase a mimo místo trvalého bydliště. Zotavení představuje všechny činnosti spojené s odstraněním únavy člověka (zdravý spánek, zdravá výživa) a všechny činnosti vykonávané ve volném čase, které jsou spojeny se změnou každodenního stereotypu (práce na zahrádce, údržba domu apod.). Rekreace je jedním ze základních druhů cestovního ruchu, turistika je součástí a aktivitou sportovního cestovního ruchu (např. pěší turistika, cykloturistika).

Orieška (1999: 5) popisuje cestovní ruch jako soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest. Značnou část těchto potřeb lze uspokojit i mimo rámec cestovního ruchu, ale právě účast na cestovním ruchu představuje vyšší stupeň jejich uspokojení.

Pásková a Zelenka (2002: 6 - 7) uvádějí, že cestovní ruch je komplexní, mnoha oblastmi a z mnoha hledisek se prolínající společenský jev bez jakýchkoli pevně stanovitelných hranic, který je synergickým souhrnem všech jevů, vztahů a dopadů v časoprostorovém kontextu, souvisejících s narůstající mobilitou lidí, motivovanou uspokojováním jejich potřeb v oblasti využití volného času, rekreace, cestování a poznání, dále v oblasti sociální, kulturní a v dalších oblastech. Jevovou náplní cestovního ruchu jsou především souhrnné aktivity jeho účastníků, procesy související s budováním a provozováním zařízení poskytujícím těmto účastníkům služby, aktivity spojené s rozvojem a ochranou zdrojů pro jeho funkci, souhrn politických a veřejněsprávních aktivit (politika, propagace a regulace cestovního ruchu, mezinárodní spolupráce apod.) a současně i reakce místních komunit a ekosystémů na uvedené aktivity (zpětná vazba).

Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) ustanovila v roce 1991 na Mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu v kanadské Ottavě, že cestovním

ruchem se rozumí činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí, a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než výkon výtěžné činnosti v navštíveném místě.

Stanovenou dobou se v mezinárodním cestovním ruchu rozumí jeden rok, v domácím cestovním ruchu šest měsíců.

Existuje mnoho definic cestovního ruchu, každý z autorů se snaží být svým způsobem originální, ale v zásadních otázkách se více méně shodují.

3.1.2 Rekreační cestovní ruch

Podle **Heskové a kol. (2006: 22 – 23)** je rekreační cestovní ruch (recreation) chápán jako druh cestovního ruchu, pro který je charakteristický pasivní, ale i aktivní odpočinek ve vhodném přírodním prostředí s cílem obnovy fyzických a psychických sil. Pobyt v příznivém přírodním prostředí kombinovaný s různými rekreačními aktivitami (pohybové a nenáročné sportovní činnosti, např. procházky, táboření v přírodě, chataření, chalupaření a jiné) má vliv na organismus a duševní pohodu člověka. Dostává stále větší význam se zhoršujícím se životním prostředím v místě trvalého bydliště a pracoviště. Rekreační cestovní ruch má podobu individuální nebo rodinné rekreace, kterou si účastníci organizují sami ve vlastních nebo pronajatých zařízeních, nebo organizovanou formou ve veřejnosti přístupných zařízeních cestovního ruchu.

Autoři **Pásková a Zelenka (2002: 249)** definují rekreační cestovní ruch (recreational tourism, leisure tourism) jako formu cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni rekreací. Je to jedna z prvních a původně i převažujících forem cestovního ruchu.

Vystoupil a kol. (2006: 19) podotýká, že společným jmenovatelem této formy cestovního ruchu je fyzická a psychická regenerace. Tato forma zahrnuje příměstskou rekreaci a pobyty na dovolené a dále lázeňský cestovní ruch, který využívá přírodních léčivých faktorů. Z hlediska vývoje cestovního ruchu se jedná o jednu z původních, tj. nejstarších, a nejvíce rozšířenou formu cestovního ruchu.

3.1.3 Sportovní cestovní ruch

Hesková a kol. (2006: 23) konstatuje, že také pro sportovní cestovní ruch (sport tourism) je charakteristický pobyt ve vhodném přírodním prostředí, avšak aktivním vykonáváním různých sportovních činností, které obvykle předpokládají určitou fyzickou kondici. Jde např. o turistiku, která může být pěší, horská, vodní, cykloturistika nebo

mototuristika, ke které patří kempování a karavaning. Technicky náročným druhům sportu se věnují účastníci cestovního ruchu převážně v pasivní podobě, a to jako sportovní diváci.

Hesková považuje za samostatný druh myslivecký cestovní ruch (hunting tourism), který má však více charakter sportovního, částečně rekreačního cestovního ruchu. Jeho účastníci jsou motivováni možnostmi lovu zvěře a ptáků. Jeho součástí je rybářský cestovní ruch (fishing tourism) spojený s chytáním ryb na udici nebo s potápěním v řekách, jezerech, přehradách, rybnících a mořích.

Pásková a Zelenka (2002: 275) považují za sportovní cestovní ruch (sport tourism, sports tourism) formu cestovního ruchu, jehož účastníci jsou diváky nebo aktivními sportovci (příležitostnými, rekreačními, výkonnostními nebo vrcholovými) různých druhů outdoorových i indoorových, letních i zimních sportovních soutěží, závodů, sportovních masových akcí. Mezi masové akce patří zejména olympijské hry, mistrovství světa ve fotbale, závody F1.

Štěpánek, Kopačka, Šíp (2001: 30) uvádějí, že sportovní a sportovně-turistický cestovní ruch je zaměřen na aktivní udržování kondice a často i na prožitky spojené s tzv. adrenalinovými sportovními aktivitami. Nejčastějšími formami jsou cykloturistika, vysokohorská turistika, horolezectví, vodní turistika a lyžování. Za masovou lze považovat i pasivní (diváckou) účast na významných sportovních akcích.

Vystoupil a kol. (2006: 20) rozdělují sportovní cestovní ruch na dvě skupiny, a to na formy cestovního ruchu s aktivní sportovní činností a na formy cestovního ruchu s pasivní sportovní činností.

Aktivně orientovaný cestovní ruch je zaměřen na pobyty se sportovní náplní, které mají udržovat a posilovat zdraví a prohlubovat morální vlastnosti člověka. Mezi příklady této formy cestovního ruchu patří např. horská či vysokohorská turistika, cykloturistika, vodní turistika (vodáctví), pěší turistika apod. Určitou specifickou formou je tzv. lovecká turistika zaměřená na pobyty spojené s lovem zvěře či rybolovem.

Mezi pasivní formy sportovního cestovního ruchu patří tzv. sportovní diváctví, tj. pasivní účast na sportovních akcích (pozn. musí se však jednat o návštěvu akce, která je mimo místo bydliště účastníka, viz definice cestovního ruchu).

3.1.4 Služby cestovního ruchu

Hesková a kol. (2006: 99) poukazuje na to, že služby jsou rozhodující součástí produktu cestovního ruchu. Představují heterogenní soubor užitečných efektů určených na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu.

Podle **Oriešky (1999: 6)** představují služby cestovního ruchu činnosti nehmotného charakteru, jejichž výsledkem je buď individuální, nebo společensky užitečný efekt. Struktura služeb, jimiž se uspokojují potřeby účastníků cestovního ruchu, je různorodá a uspokojuje dvě skupiny potřeb. Jde jednak o primární – cílové potřeby účastníků cestovního, jednak potřeby sekundární – realizační, které podmiňují efektivní uspokojování cílových. Z uvedeného vyplývá, že význam služeb cestovního ruchu během pobytu mimo místo trvalého bydliště vzrůstá, protože kromě každodenních existenčních potřeb (výživa, bydlení, hygiena) účastník cestovního ruchu chce, respektive musí uspokojovat i další potřeby, vyvolané rekreačními aktivitami (například lyžování, plavání, opalování atd.).

3.2 Outdoorové aktivity

3.2.1. Definování pojmu

Dle **Mikošky (2006: 3)** je outdoor pojmem s velmi širokým významem. Obecně jsou outdoorové aktivity „dobrodružstvím za dveřmi“, ve spojení člověk-pohyb-příroda. Outdoorové aktivity jsou však dobrodružstvím ve všech směrech.

Podle názoru **Neumanna a kol. (2000: 11)** problematiku sportů v přírodě, turistiky a aktivit v přírodě chápeme jako svébytnou část tělesné výchovy a sportu. Perspektivnost celého oboru dokresluje vývoj v nejvyspělejších státech, kde již mnoho let trvá boom zájmů o aktivity v přírodě, úzce souvisí i s významným rozvojem tzv. turistického a rekreačního průmyslu. Stále vznikají nové sporty, vymýšlejí se nejrůznější aktivity a vytvářejí nové organizace, které uvedené činnosti propagují, organizují i rozvíjejí.

Pásková a Zelenka (2002: 204) definují outdoorové aktivity nebo také outdoorovou rekreaci (outdoor activities, outdoor recreation) jako souhrnné označení pro všechny rekreační aktivity uskutečňované mimo uzavřené stavby – např. lovecký cestovní ruch, ekoturismus, rurální cestovní ruch, provozování mnoha druhů sportu venku (fotbal, tenis, golf, paragliding, aj.), jachtaření, plavání, pěší turistika.

Vyškovský a kol. (1997: 69) ve vysokoškolském skriptu vysvětluje, že sporty v přírodě provádíme pod širým nebem. Jsou to sporty, které nevyžadují sportovní haly a tělocvičny. Inklinuje k nim stále více lidí pociťujících nedostatek pohybu a trpících nezdravým způsobem života. Mnohá sportovní odvětví, původně vázaná na přírodní prostředí, se nyní uskutečňují na umělých kanálech, umělých drahách a v různě upraveném prostředí, přesto je řadíme do kategorie sportů v přírodě, kam stále svým charakterem patří.

3.2.2 Rozdělení outdoorových sportů

Tabulka 1: Tělovýchovné a rekreační aktivity v přírodě

Sporty v přírodě	Turistika	Rekreace (pobyt) v přírodě
Horolezectví Orientační běh Lehká atletika Speleoalpinismus	Vysokohorská Pěší (běh, chůze) Krasová	Rekreační provádění sportů v přírodě
Běh na lyžích Sjezdové lyžování Skialpinismus	Lyžařská	Táboření Průzkumnictví Poznávání a pozorování přírody Cvičení v přírodě Hry v přírodě Kulturní a umělecké programy Procházky Houbaření Rybaření Myslivost
Silniční cyklistika MTB - horská kola Cyklokros	Cykloturistika	
Rychlostní kanoistika Vodní slalom a sjezd Veslování	Vodní	
Motocyklový sport Automobilový sport Vodní motorismus	Mototuristika	
Jachting Surfing Windsurfing Jezdectví	Jiné druhy turistiky (turistika na koních, plachetnicích apod.)	
Skiboby Sáně a boby Bruslení Plavání Potápění Bezmotorové létání Golf Lukostřelba		

Zdroj: J. Neuman a kol. Turistika a sporty v přírodě. (2000: 12)

3.3 Regionální literatura

Štěpánek, Kopačka, Šíp (2001: 187) definují region cestovního ruchu jako komplexní turistický produkt se všemi základními, doplňkovými i odvozenými službami cestovního ruchu. Každý region musí být něčím charakteristický, ať je to specifický okruh aktivit, historické památky, kulinářský zážitek apod.

Štěpánek, Kopačka, Šíp (2001: 211) charakterizují východní Čechy jako region velmi různorodý, jak po přírodní, kulturní a historické stránce, tak i z hlediska potenciálu cestovního ruchu a jeho využití.

Podhorský (2002: 8, 12) v turistickém průvodci konstatuje, že Královéhradecký kraj se prostírá na severozápadě Čech; sousedí s Libereckým, Středočeským a Pardubickým krajem a státní hranicí s Polskem.

Na většině území Královéhradeckého kraje najdeme nenáročný terén s dobře značenými cestami vhodnými pro turisty všech věkových kategorií.

Nováková (2005: 5) v turistickém průvodci podotýká, že podkrkonošská oblast je ideálním místem pro rodinnou turistiku, především pro výlety s malými dětmi. Kopce tu nejsou tak vysoké jako v Krkonoších, klima je mírnější a kraj zalidněnější. Přesto i tady najdeme místa téměř opuštěná s přírodou dosud nezdevastovanou lidskými zásahy. Hluboké lesy lákající k dlouhým procházkám jsou na začátku léta plné borůvek, na podzim si tu na své přijdou houbaři, protože Podkrkonoší je vskutku houbařským rájem. Díky nevelkému převýšení tu najdou příhodné trasy začínající cykloturisté, v zimě pak milovníci běžek. Málo frekventované silničky a široké lesní cesty jim nabízejí dostatek možností ke sportovnímu vyžití.

Staňkem (1975: 7, 96) je Podkrkonoší popisováno jako líbezná krajina, oddělená údolím Labe a některých potoků od vlastních Krkonoš. Láká ke krátkodobým výletům na četné vyhlídky, za kulturně historickými památkami a k procházkám za osvěžením u vody i v lesních partiích.

Údolí Úpy v okolí Úpice a Jestřebí hory nazvali bratři Čapkové Krakonošovou zahradou. Milovali „onen kraj, ono tvrdé do země zaryté údolí Úpy, kolem něhož se rýsují veliké, svaté, pohádkové obrysy: Sněžka, Kozí hřbet, Brendy, Žaltman, Hejšovina“. Zde prochází hranice mezi Podkrkonoším a Jiráskovým krajem.

3.4 Internetové stránky

Internet se stal každodenním informačním zdrojem rozvinuté lidské společnosti, proto zde uvádím alespoň některé webové stránky dotýkající se tématu.

3.4.1 Cestovní ruch

www.czechtourism.cz

Portál České centrály cestovního ruchu je zaměřen na odbornou veřejnost a přináší informace a novinky z cestovního ruchu. CzechTourism je příspěvková organizace spadající pod Ministerstvo pro místní rozvoj. Hlavním cílem organizace je propagování České republiky jako atraktivní destinace, a to pro domácí i zahraniční turisty.

www.czechtourism.com

Zde se nachází komplexní informace pro turisty, kteří si chtějí naplánovat dovolenou v České republice. Stránka existuje v osmnácti jazykových mutacích.

3.4.2 Outdoorové aktivity

<http://www.horydoly.cz/>

Tento internetový outdoorový průvodce nabízí velké množství informací a rad týkajících se outdooru, a to jak z České republiky tak i ze zahraničí. Návštěvník stránek se snadno v objemu informací ztratí, ale pokud se zorientuje, bude mu tento server sloužit jako významný zdroj novinek a informací ze světa outdooru. Na stránkách je velké množství užitečných odkazů.

<http://www.outdooring.cz>

Stránky mají v podtitulu název Pro milovníky pobytu v přírodě. Fungují jako rozcestník s velkou nabídkou odkazů pro řadu outdoorových aktivit, ať již klasických, jako turistiky, vodáctví, cyklistiky, ale i méně komerčních, mezi které se řadí například krajinomalba nebo mushing. Dále stránky obsahují cestopisné články a praktické rady pro milovníky outdooru. Součástí je internetový obchod nabízející knihy, mapy a CD. Stránky jsou velmi přehledné.

3.4.3 Region

<http://www.jestrebihory.cz/>

Tato regionální internetová stránka obsahuje řadu informací o mikroregionu a odkazy na stránky jednotlivých obcí. Stránky jsou přehledně rozděleny do kategorií a mají sloužit především návštěvníkům Jestřebích hor. Místní firmy se zde mohou prezentovat, ale seznamy poskytovaných služeb (např. ubytovacích, stravovacích) nejsou kompletní a bylo by velmi vhodné je doplnit a aktualizovat. Jinak jsou stránky velmi kvalitně zpracovány a nabízejí širokou škálu důležitých informací, a to i pro možnosti provozování outdoorových sportů, chybí ovšem například informace o turistice na koních nebo vodáctví.

<http://www.jestrebihory.net/>

Informační portál svazku obcí Jestřebí hory opět nabízí spoustu odkazů a dále se zaměřuje na aktuální dění v regionu. Poskytuje informace o regionu jako takovém a je určen jako informační zdroj spíše pro stálé obyvatele regionu. Outdoorovým aktivitám v regionu se věnuje pouze okrajově.

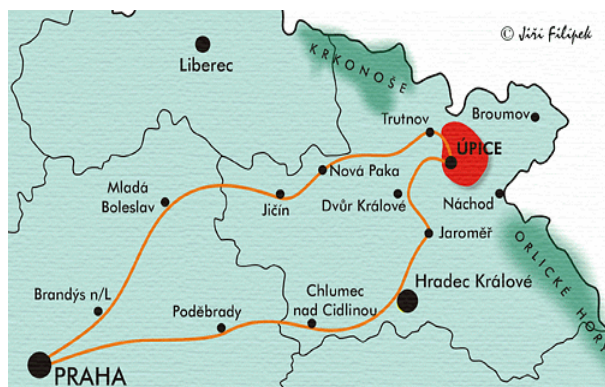
4. Vymezení území a analýza potenciálu

Obrázek 1: Mapa České republiky

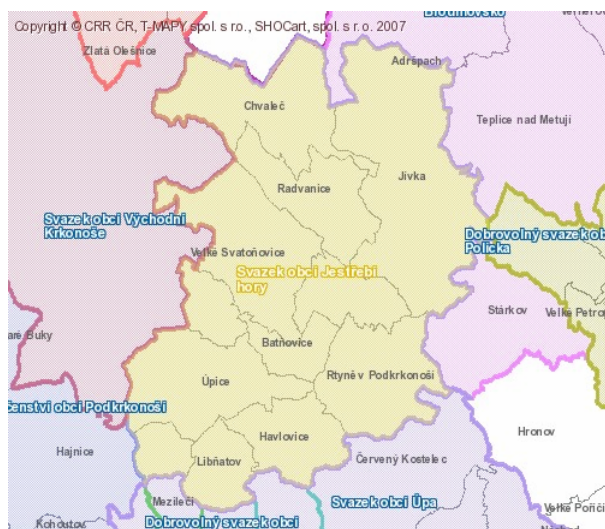
Zdroj: <http://www.jestrebihory.cz/>

Obrázek 2: Trasa Praha – Jestřebí hory

Zdroj: <http://www.jestrebihory.cz/>

Obrázek 3: Mapa mikroregionu Jestřebí hory

Zdroj: <http://tms.iriscrr.cz>

Z hlediska územněsprávního členění se mikroregion Jestřebí hory nachází na území Královéhradeckého kraje. Dle členění Českého statistického úřadu na statistické územní jednotky CZ-NUTS je mikroregion součástí území NUTS 1 Česká republika, oblast NUTS 2 Severovýchod, NUTS 3 kraj Královéhradecký, NUTS 4 okres Trutnov.

Podle agentury CzechTourism je Česká republika rozdělena na 15 turistických regionů, které většinou nekorespondují s územněsprávním členěním státu. Turistu ovšem nezajímají administrativní hranice, ale určité kompaktní území poskytující možnosti provozování specifických aktivit pro daný turistický region. Turistické regiony se dále dělí na menší území, turistické oblasti, kterých je 43. Členění těchto oblastí slouží spíše pro potřeby domácího cestovního ruchu. Vymezené území mikroregionu Jestřebí hory se nachází v turistickém regionu č. 10 Východní Čechy v turistické oblasti č. 24 Kladské pomezí. Mapy turistických regionů a oblastí jsou uvedeny v příloze č. 2.

4.1 Východní Čechy

Turistický region Východní Čechy se nachází na hranicích Čech a Moravy a zasahuje do dvou správních jednotek - části Pardubického a části Královéhradeckého kraje, do kterého patří i zvolený mikroregion.

Na severu turistický region Východní Čechy sousedí s Polskem a díky své poloze je dobře dostupný také z ostatních sousedních států. Předností Východních Čech je velké množství turistických atraktivit mezi něž patří hrady, zámky, církevní a jiné památky v kombinaci s pestrým přírodním bohatstvím od nížin Polabí až po nejvyšší vrcholy hor.

Možnosti trávení volného času zde mají jak příznivci sportovních aktivit, tak i ti, co touží po poznání. Bohatá historie Východních Čech je zachycena v mnoha muzeích a galeriích. Vedle historických památek je možné se setkat s tradicemi či vzpomínkami na slavné osobnosti, které se zde narodily a působily.

Mezi specifika regionu patří skalní města, vojenské pevnosti a safari v ZOO Dvůr Králové.

4.2 Kladské pomezí

Název Kladského pomezí vychází z několika historických souvislostí. Již kronikář Kosmas hovoří ve své kronice o bráně strážné, kudy se chodí do Polska. Označení přetrvalo dodnes v názvu kopce Branka nad Starým Městem nad Metují. Působením přírodních a geologických podmínek se zde vytvořil přirozený průsmyk, jímž se skutečně vstupovalo do země, případně z ní odcházelo a později vzniklé sídliště odtud dostalo své jméno Náchod. Průsmykem od prehistorických dob procházela důležitá obchodní stezka, nazývaná kladská,

kteřá spojovala Prahu s pohraničním hradem v Kladsku, či polská stezka, která pak pokračovala dále na polské území až k Baltu.

Území se nachází v severovýchodních Čechách u hranice s Polskem. Kraj přichozí nadchne svou rozmanitostí – půvabnou kopcovitou krajinou, něžnými údolími kolem řek Úpy a Metuje, důstojnými stolovými horami, dramatickými roklemi a soutěskami a skalními hřiby a věžemi.

4.3 Jestřebí hory

Řešené území bylo vymezeno na základě působnosti Svazku obcí Jestřebí hory, který vznikl za účelem spolupráce obcí při koordinaci celkového rozvoje území mikroregionu na základě společné strategie a pro společnou propagaci mikroregionu v oblasti cestovním ruchu.

Svazek obcí byl založen v roce 1999 a je v něm sdruženo dohromady 12 obcí, celková rozloha činí zhruba 140 km² a počet obyvatel se pohybuje okolo 16 000.

Mezi členy patří obce Batňovice (Kvíčala), Havlovice, Chvaleč (Petříkovice), Jívka (Horní Verněřovice, Dolní Verněřovice, Janovice, Studnice, Hodkovice), Libňatov (Svobodné), Malé Svatoňovice (Petrovice, Strážkovice, Odolov), Maršov u Úpice, Radvanice (Paseka, Slavětín, Studénka), Rtně v Podkrkonoší, Suchovršice, Úpice (Radeč) a Velké Svatoňovice (Markoušovice).

Velká urbanistická díla nejsou na území regionu zastoupena. Největšími sídelními celky se statutem města jsou Rtně v Podkrkonoší a Úpice.

Jestřebí hory jsou vyhledávaným výletním cílem, avšak nepatří v současné době mezi turisticky exponované oblasti jako například nedaleké Krkonoše, Český ráj, Teplicko-Adršpašské skály, což je bezesporu jejich výhodou. Ráz regionu je venkovský. Jestřebí hory začínají u Petříkovic na trutnovsku a jejich hřeben sahá až k Hronovu.

Kraj je spojen se spoustou významných osobností. Mezi ty nejvýznamnější patří bratři Čapkové, kteří ho nazvali Krakonošovou zahradou. Při toulkách krajem lze narazit na spoustu míst, známých z pohádek bratří Čapků i dalších jejich děl. Na Brendách, jak nazýval podle tehdejšího zvyku Karel Čapek Jestřebí hory, žil loupežník Lotrando, havlovický vodník vystupuje v Pohádce vodnické a úpický doktor z Velké doktorské pohádky je vlastně otec bratří Čapků. Na Jestřebích horách a v jejich okolí žila podle místních příběhů odjakživa spousta strašidel. Havíře tam strašili hlavně permoníci o kterých v Permonických legendách Jestřebích hor píše Václav Jirásek.

V době mládí Karla Čapka (přelom 19. a 20. stol.) byl hřbet Jestřebích hor jazykovou hranicí mezi územím českým a německým. Na jihovýchodním (českém) svahu byly kamenouhelné doly u Svatoňovic a Rtyně v Podkrkonoší. Na druhém svahu byly černouhelné doly u Radvanic a to už byla jazykově oblast německá.

V oblasti Jestřebích hor je rtyňsko-svatoňovická a radvanická kamenouhelná pánev. Rozprostírá se v okolí Rokytníku, Bohdašína, Odolova, Jívky, Petrovic, Markoušovic a Radvanic. Region byl v minulosti dosti významnou hornickou lokalitou. Uhlí zde bylo objeveno již v roce 1590. Veškerá těžba byla postupně do roku 1994 ukončena. Významně byl rozvinut i textilní a strojírenský průmysl. V devadesátých letech 20. století se většina podniků dostala do útlumu a některé zanikly úplně.

Nejvyšším bodem Jestřebích hor je Žaltman se svými 739 metry. Na jeho vrcholu je od roku 1967 v provozu rozhledna, která je jedním z nejznámějších míst Jestřebích hor. Z ní je nádherný panoramatický výhled do kraje. Lze spatřit nejen Jestřebí hory, ale i Krkonoše, Rýchory, Vraní hory, Adršpašsko-teplické skály, Soví a Javoří hory, Broumovské stěny, Úpicko, Hronovsko, Orlické hory, Králický Sněžník, Zvičinu, Kumburk a Trosky. Na východní straně jsou dále vidět stolové hory v sousedním Polsku - Bor a Hejšovina, na jižní straně lze při dobré viditelnosti dohlédnout až za přehradu Rozkoš až do oblasti u Hradce Králové. Mezi další významnější vrcholy viditelné z Žaltmanu patří Slavětínský kopec, Kolčarka, Švédský vrch nebo Na Perném.

Oblast Jestřebích hor může nabídnout nepřeberné sportovní, kulturní i společenské zážitky, je to místo s nádhernou přírodou a poměrně zachovalou lidovou architekturou. Je ideálním místem pro pěší turistiku a cykloturistiku. Regionem prochází několik značených turistických a cykloturistických tras, které mají napojení na sousední Polsko a stále se pracuje na jejich dalším rozvoji. V okolí je k dispozici několik sportovních areálů, sportovní haly, v zimě fungují lyžařské vleky a upravují se tratě pro běžkaře. Z výše uvedeného lze usuzovat, že region má vhodný potenciál pro rozvoj sportovního a rekreačního cestovního ruchu.

Cílem této práce je zhodnocení významu outdoorových aktivit a jejich využití při rozvoji regionu, proto jsou uvedeny pouze nejvýznamnější složky primární nabídky, která je spojená s motivací návštěvníků k účasti na cestovním ruchu. Přírodní, kulturně-historický a kulturně-společenský potenciál není rozebírán do důsledku, ale jsou zde zmiňovány pouze atraktivita, které jsou pro region charakteristické, odlišují region od jiných a jsou na ně vázány některé outdoorové aktivity, především cykloturistika a pěší turistika.

4.4 Primární nabídka

4.4.1 Přírodní potenciál

Do přírodního potencionálu destinace zahrnujeme geomorfologický, klimatický, hydrologický a biologický potenciál. Tyto jednotlivé části jsou významným činitelem a motivačním faktorem determinujícím účast na cestovním ruchu.

Hřeben Jestřebích hor je dlouhý 17 km a nachází se ve východní části bývalého okresu Trutnov. Jeho průměrná výška je 600-650 metrů. Je to většinou zalesněný zvlněný hřbet krkonošského podhůří. Nachází se v jihozápadním okraji Broumovské vrchoviny mezi Krkonošemi a Orlickými horami v severovýchodních Čechách. Jde o mírně až středně zvlněné pahorkatiny na severu území až vrchoviny, tvořící osobitý geomorfologický celek na rozhraní Krkonošského podhůří a Broumovské vrchoviny.

Největším vodním tokem protékajícím sledovaným územím je řeka Úpa. Mezi další menší toky patří Rtyňka, Jívka, Petříkovický potok. V Malých Svatoňovicích a Chvalči se nachází umělé vodní nádrže, využívané k rekreaci. Další možnost koupání poskytují rybníky Podháj v Batňovicích, Jindra v Havlovicích a opuštěné důlní dílo Kuprovka v Radvanicích. Kvalita vody těchto vodních ploch je nízká.

Část mikroregionu se nachází na území Chráněné krajinné oblasti Broumovsko (dále jen CHKO), která je vrchovinného typu a rozprostírá se na rozloze 410 km². Na území CHKO je evidováno 25 památných stromů, z nichž dva buky a lípa jsou v Janovicích a jedna lípa v Jívce (obce patřící do sledovaného regionu). Stromy jsou živou pamětí krajiny a jsou významné svým stářím a vzrůstem. Každý strom je označen panelem s informacemi o druhu, rozměrech, stáří a ošetřování.

Území s výskytem vzácných biotopů v okolí Žaltmanu je součástí soustavy chráněných území evropského významu NATURA 2000.

Významné přírodní atraktivity

- **Araukarity**

Památkou na vznik uhelných slojí jsou dodnes zachovalé zkamenělé kmeny araukárií – araukarity. Nacházejí se v celém pásmu Jestřebích hor a jsou to zkřemenělé mladokarbonské kmeny červenohnědé barvy s patrnou strukturou dřeva.

Po objevu a zveřejnění tohoto významného naleziště došlo téměř k jeho devastaci. Araukarity se staly předmětem zájmu sběratelů, muzeí, okrasou zahrádek, skalek a parků. V Malých Svatoňovicích v Mariánském sadě s křížovou cestou je z nich postavena kaple

s Božím hrobem. Na Odolově z nich byl vybudován pomník padlých z 1 světové války a tyto pomníky a několik dalších kulturně–historických památek je možno nalézt i v dalších obcích. Volně v přírodě lze vzácně ještě araukarity nalézt v okolí Odolova, Radvanic nebo Markoušovic, ale povětšinou jsou již vysbírány a zdobí okrasné skalky místních obyvatel.

V haldách vyvezené hlušiny jsou při troše štěstí také k nalezení fosílie, otisky např. rostlin a zkameněliny.

- **Geologický výchoz Svatoňovice**

Původně budovaný protiatomový kryt na okraji obce Velké Svatoňovice ztratil po roce 1989 svůj smysl, ovšem při jeho stavbě byl odkryt významný geologický prvek, který je nyní registrován jako významný krajinný prvek. Jedná se o tektonický styk permských slepenců trutnovského souvrství a sedimentů svrchní křídy. V důsledku přítomnosti hronovsko-poříčské poruchy jsou vrstvy příkře vztyčeny. Tato přírodní zajímavost je sice na trase hornických stezek, ovšem k její škodě není okolí nijak upraveno a samotný výchoz není kromě popisné tabule nijak významněji označen.

- **Bledulové louky**

Rozsáhlých vlhkých luk hustě porostlých touto ohroženou rostlinou, bledulí jarní, je tu poměrně velký výskyt. Nejvíce jich je nad Markoušovicemi, v lesích pod Žaltmanem a v Jívce.

Na jaře jsou zde hojně k vidění i sasanky a blatouchy.

4.4.2 Kulturně-historický potenciál

Kulturně-historický potenciál zahrnuje uměle vytvořené atraktivitu. Ty svou hodnotou přitahují určitý okruh návštěvníků a svou jedinečností se mohou stát specifickou předností destinace.

Významné kulturně-historické atraktivitu

- **Havlovice**

Na skalnatém ostrohu nad levým břehem Úpy nedaleko Havlovic se nachází zřícenina hradu Vízmburku, postaveného pravděpodobně někdy ve 13. století v období rané gotiky. Hrad byl pobořen za husitských válek a již nikdy nedošlo k jeho obnovení. Za staletí se nad zříceninou nakupily vrstvy půdy a lesní porost, část jeho zdiva z bílého pískovce byla v 70. letech 20. století při archeologickém průzkumu odkryta.

- **Malé Svatoňovice**

Tato obec byla považována za poutní místo s kostelem zasvěceným Sedmi radostem Panny Marie, Mariánským sadem s kapličkami, Božím hrobem a křížovou cestou.

- **Odolov**

V roce 1938 zde byl jako součást těžkého opevnění vybudován Pěchotní srub T-S 26. Další objekty tentokrát lehkého opevnění, tzv. řopíky, jsou ukryty v lesích pod Žaltmanem. Celý pás opevnění z 2. světové války se táhne od Náchoda až k Žacléři.

- **Radvanice**

Místní kaple z roku 1898 je chráněnou kulturní památkou, v historické části obce se nachází několik památkově chráněných roubených chalup.

- **Rtyně v Podkrkonoší**

Dominantou města je spolu s kostelem svatého Jana Křtitele starobylá dřevěná zvonice z roku 1544. Z dílny Matyáše Bernarda Brauna pochází originál barokní sochy krále Davida, který je uložen v lapidáriu městského muzea v Jaroměři. Na původním místě je možno nalézt pouze věrnou kopii. Další socha připomíná osobnost rtyňského rychtáře Antonína Nývlt, který vedl selské povstání roku 1775.

- **Úpice**

Historické památky Úpice jsou propojeny naučnou stezkou. Mezi významné stavby patří Kostel svatého Jakuba Většího na náměstí T.G.Masaryka, jehož hlavní oltář zdobí obraz barokního malíře Petra Brandla. Nejstarší úpickou památkou je Dřevěnka, budova někdejšího hostince, která byla vystavěna z neotesaných klád a je v Čechách ojedinělou stavbou tohoto druhu. Po dlouhých letech chátrání po smrti posledních majitelů se před několika lety přistoupilo k záchraně Dřevěnky a dnes je opět možné ji obdivovat i zevnitř, tentokrát coby muzeum.

4.4.3 Kulturně-společenský potenciál

Tento potenciál analyzuje uměle vytvořené, organizované akce.

V jednotlivých obcích mikroregionu se konají akce převážně místního významu – koncerty, výstavy, plesy, zábavy a akce spojené s tradicemi pálení čarodějnic, vynášení smrtky coby loučení se se zimou začátkem jara a další . Mezi akce s větším významem patří Festival dechových orchestrů Koletova Rtyně nebo hudební festival Chvalečská hudební noc.

Do kulturně-společenského potenciálu zahrnujeme i sportovní akce, o kterých je bližší zmínka v kapitole 5, kde se analyzují outdoorové aktivity.

4.5 Sekundární nabídka

4.5.1 Všeobecná infrastruktura

Dopravní služby

- **Silniční doprava**

Území mikroregionu je dobře dostupné pro individuální automobilovou dopravu i autobusovou dopravu.

Vybudovány jsou pozemní komunikace druhé a třetí třídy, ovšem jejich kvalita nedosahuje nejvyšší úrovně. Hlavní komunikací je silnice první třídy číslo 14, která prochází obcemi Suchovršice, Úpice, Batňovice a Rtně v Podkrkonoší, která region napojuje na směr Hradec Králové a na druhou stranu na Trutnov, potažmo Krkonoše. Další významnou komunikací je silnice č. 301, která prochází obcí Petříkovice do Chvalče a dále přes Radvanice do Jívky. V současné době je naplánovaná výstavba rychlostní silnice R 11 z Jaroměře do Trutnova a vedoucí k hranicím s Polskem. Tato rychlostní komunikace navazuje na dálnici D 11 Praha – Hradec Králové – Jaroměř. Tato dálnice je součástí evropského dopravního koridoru, který spojuje západní a východní Evropu a spojuje metropole Paříž, Prahu, Hradec Králové, Wrocław, Varšavu a Moskvu.

Autobusové linky jsou součástí integrovaného dopravního systému IREDO. Obce jsou jednotlivými linkami propojeny mezi sebou, dálkové spoje do Prahy, Hradce Králové, Pece pod Sněžkou a dalších významnějších měst jezdí z Trutnova.

- **Železniční doprava**

Hlavní tratí procházející mikroregionem je trasa Trutnov – Jaroměř, která prochází obcemi Rtně v Podkrkonoší, Malé Svatoňovice, Velké Svatoňovice, Suchovršice. Spojení přímými spoji je tak zajištěno nejen s Trutnovem, ale i s Hradcem Králové a Prahou. Na trati Trutnov – Teplice nad Metují, která je důležitá pro turisty směřující do skalních měst, leží obce Chvaleč, Radvanice a Janovice.

- **Letecká doprava**

V mikroregionu není žádné letiště, ale v jeho okolí se nachází několik veřejných vnitrostátních letišť. Nejbližší jsou ve Dvoře Králové nad Labem a ve Velkém Poříčí. Nejbližší veřejné mezinárodní letiště je v Pardubicích.

4.5.2 Infrastruktura pro cestovní ruch

Ubytovací služby

Ubytovací kapacita čítá necelých 1000 lůžek. Podle kategorizace ubytovacích zařízení najdeme v řešeném území především zařízení typu penzion a turistická ubytovna, menší počet je v apartmánech a hotelích. V Radči je situován kemp. Dále se v oblasti nalézají poměrně velké množství objektů individuální rekreace – chat a chalup, které jsou většinou v soukromém vlastnictví, některé je možno i pronajmout. Další možnost ubytování je v soukromí. Zcela chybí ubytovací zařízení pro náročnou klientelu - 4* 5* hotely.

Stravovací služby

Stravovací zařízení v řešeném území nejčastěji spadající do kategorie pohostinství s možností základního i doplňkového stravování, nabídka služeb není příliš široká a bylo by dobré ji rozšířit především o produkty odpovídající současným požadavkům na zdravou stravu. Několik stravovacích zařízení je provozováno pouze sezónně.

Informační centrum

Funkci informačního centra plní Cestovní agentura Toma v Úpici. Nabídka služeb je pouze základní a poskytované informace se týkají především Úpice nikoliv uceleně celého mikroregionu.

Sportovně-rekreační zařízení

Význam sportovně-rekreačních zařízení v souvislosti s výkonem outdoorových aktivit vzrůstá, především při prodloužení pobytu v případě nepříznivého počasí a současně tato zařízení slouží také jako doplňková nabídka. Řešené území má dobré zázemí. K dispozici je zde několik sportovních hal, tělocvičen, fotbalových hřišť, tenisových kurtů, stadionů a 2 lyžařské vleky (Radvanice, Malé Svatoňovice).

- **BMX Park Úpice**

V Úpici je moderní skate BMX park s řadou překážek, vhodný pro vyznavače moderních sportů BMX kol, in-line bruslí a skateboardů. K parku patří i hala s instalovanými překážkami.

- **Orlovna Rtyně v Podkrkonoší**

Ve Rtyni v Podkrkonoší byla v roce 2006 otevřena moderní víceúčelová hala vhodná ke hraní florbalu, tenisu, házené, volejbalu, sálové kopané, nohejbalu, badmintonu, košíkové, gymnastiky či aerobiku.

- **Všesportovní areál Havlovice**

V obci Havlovice je vybudován všesportovní venkovní areál s basketbalovými, volejbalovými a nohejbalovými hřišti, tenisovými kurty a možností provozování minigolfu.

Kulturně-společenská zařízení

- **Muzea**

Ve sledované oblasti se nachází několik muzeí. Za zmínku stojí Městské muzeum ve Rtyni v Podkrkonoší kde se nachází hornická expozice a expozice selského povstání roku 1775, nově vybudované Hasičské muzeum ve Velkých Svatoňovicích, Muzeum bratří Čapků v Malých Svatoňovicích, Městské muzeum a galerie J. W. Mezerové v Úpici.

- **Hvězdárna Úpice**

Dosahuje významných úspěchů na vědeckém poli, především při pozorování slunce, mimo to se věnuje i popularizaci astronomie. V nabídce jsou nejen pozorování Slunce a noční oblohy, ale také přednášky, promítání a další akce jak pro jednotlivce, tak i pro skupiny.

- **Další kulturně-společenská zařízení**

Do této kategorie můžeme zařadit Divadlo A. Jiráska (budova slouží hlavně jako kino) v Úpici, digitální kino ve Rtyni v Podkrkonoší, kde je i diskotéka. Knihovnu má většina obcí.

5. Vybrané outdoorové aktivity

Podle Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013 by měla být mimo jiné v tomto období podporována dovolená v přírodě a sportovní a aktivní dovolená. Do této oblasti outdoorové aktivity spadají.

Tato práce se zaměřuje na letní outdoorové aktivity a to především na ty klasické, jako je pěší turistika nebo cykloturistika. Tyto dvě aktivity, jak potvrdily výsledky dotazníkového šetření uvedené v kapitole 6, jsou nyní pro region nejvýznamnější.

5.1 Cykloturistika

Cykloturistika je jednou z nejatraktivnějších forem pohybové rekreace, která zpřístupňuje řadu jinak nedostupných oblastí a udržuje si kontakt s přírodním prostředím. Uspokojuje touhu člověka po poznání v krátkém čase a s minimem vynaložených prostředků, ale nepřipravuje ho při tom o zážitky, protože je při jízdě na kole přímo spjat s okolním prostředím.

Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR uvádí jako přednosti cyklistiky pozitivní vliv na zdraví člověka (prevence nemocí pohybového ústrojí a kardiovaskulárních nemocí) a na prahu třetího tisíciletí je dobrou alternativou pro trvale udržitelný rozvoj (bezhluchost a žádné emise). Některé formy cykloturistiky v terénu, tzv. off road, ovšem mohou způsobit eroze a ničení chráněných území.

V České republice je několik typů komunikací pro cyklisty. Jsou to cyklotrasy (vedoucí po silnicích, místních a účelových komunikacích) a cykloturistické trasy (vedou po polních a lesních cestách nebo terénem), které jsou systematicky značeny podle metodiky Klubu českých turistů (dále jen KČT). Podkladová barva jejich značení je žlutá. Na některých místech ČR dochází v současnosti k duplicitnímu značení, které může být matoucí a KČT ho nepodporuje. Dalším typem komunikace pro cyklisty je cyklostezka, což je samostatně vybudovaná komunikace určená pro cyklistickou dopravu.

Problémem, který je nutno řešit, je bezpečnost na některých cyklotrasách, které vedou po nebezpečných úsecích silnic a cykloturistických trasách, kterých využívají i pěší turisté.

5.1.1 Cyklotrasy

Územím mikroregionu prochází několik cyklotras a cykloturistických tras, některé jsou napojeny i na sousední Polsko. Nejvýznamnější je **Jizersko-Krkonošská magistrála**, která je podle konceptu cyklodopravy v Královéhradeckém kraji hodnocena jako trasa nadregionálního významu. Její délka je 176 km a vede přes Hrádek nad Nisou - Chrastavu -

Novou Ves - Mníšek - Rokytnici nad Jizerou - Jilemnici - Vrchlabí - Černý Důl - Jánské Lázně - Svobodu nad Úpou - Trutnov - Chvaleč - Adršpach - Teplice nad Metují - Českou Metují - Polici nad Metují – Hronov – Náchod.

Další trasy jsou regionálního nebo místního významu, jsou vedeny zvlhněným terénem a náročnost je lehká nebo střední. Turistická a cykloturistická mapa je uvedena jako příloha č. 3 a výškové profily vybraných tras jsou uvedeny jako příloha č. 4.

Obrázek 4: Orientační mapa cyklotras v Jestřebích horách

Zdroj: Orientační mapa cyklotras KČT Kládkým pomezím

Tabulka 2: Přehled cykloturistických tras procházejících mikroregionem Jestřebí hory

Číslo	Průběh trasy	Kilometry
4018	Okruh Boženy Němcové: Ratibořice – Slatinský mlýn – Havlovice – Devět Křížů – Červený Kostelec. – Špinka – Řešetova Lhota – Zlích – Česká Skalice – Ratibořice	35
4090	Radvanice– Paseka – Markoušovice – Suchovršice – Úpice – Maršov u Úpice – Boušín – Slatinský mlýn – navazuje na okruh Boženy Němcové	33
4091	Lhota u Trutnova (Trutnov, Poříčí, Jizersko-krkonošská magistrála) – Bezděkov – Paseky v Jestřebích horách – Odolov – Horní Kostelec – Zábrodí	26,5
4092	Úpice – Kvíčala – Batňovice – Velké Svatoňovice – Malé Svatoňovice – Markoušovice	13
4093	Bystré - Jívka - Radvanice - Chvaleč	
4094	Úpice – Havlovice – Vizmburk – Končiny – Rtyně v Podkrkonoší – Odolov – Jívka	14,5
4095	Rtyně v Podkrkonoší– Červený Kostelec – rybník Brodský - Náchod – Běloves, – Kudowa Zdrój	18

Zdroj: vlastní šetření

5.1.2 Doprava pro cyklisty

Cyklobusy

V Kladském pomezí se cyklolinky provozují na několika trasách, ale pouze jediná z nich prochází sledovaným územím. Cyklobusy jsou v provozu od května do září a to o víkendech a o svátcích. Převážně zajišťuje společnost CDS s.r.o., Náchod

Trasa: Hradec Králové – Náchod - Teplice n.Met. – Adršpach – Trutnov - Pomezí Boudy.Tato linka bude v provozu v roce 2008 a má zastávku v obci Chvaleč. Jízdní řád je uveden jako příloha č. 5.

Na trase Náchod - Velké Poříčí - Hronov - Červený Kostelec - Rtyně v Podkrkonoší - Malé Svatoňovice - Odolov cyklobusy jezdily v roce 2007, ale z důvodu jejich malé vytiženosti s jejich provozem podle informací společnosti CDS s.r.o., Náchod pro rok 2008 nepočítá

Přeprava kol vlaky ČD

Jízdní kola lze přepravovat jako spoluzavazadla nebo formou úschovy během přepravy. V některých vlacích je nutná nebo i povinná rezervace.

5.1.3 Půjčovny kol a servisy

- **Penzion Radvanice**

Zde je možnost zapůjčit horská kola, penzion je zapojen do projektu Cyklisté vítáni.

- **Školící středisko OPGT ve Rtyni v Podkrkonoší**

Možnost zapůjčení kol.

- **České dráhy**

Půjčovna trekingových kol se nachází v České Skalici, ze které je možné napojit se na cyklotrasy vedoucí do regionu. Na trase Jaroměř – Trutnov a některých dalších je možno zapůjčená kola bezplatně přepravit a lze vrátit i v Červeném Kostelci, Náchodě a Novém Městě nad Metují.

- **BP Lumen - Úpice**

Prodej, opravy a servis jízdních kol.

5.1.4 Cyklistické sportovní akce

- **Festival cyklistiky**

Letos se bude konat již pátý ročník tohoto festivalu, který si za dobu konání již našel své místo v povědomí nejen těch, co se zajímají o cyklistiku závodně, ale i řady dalších. Každoročně se koná v červnu a hlavním centrem celého dne je úpické náměstí T.G.Masaryka. Tento třídní cyklistický svátek je složen z řady závodů (MTB kritérium, MTB maraton, silniční časovka...), hlavní závod je součástí Českého poháru MTB. Dalším významným prvkem celé akce nejen pro závodníky, ale především pro diváky, je doprovodný program „Bujará Úpice“, který probíhá po celé tři festivalové dny. Její součástí jsou koncerty, taneční vystoupení a další kulturní představení.

- **Další akce**

V Jestřebích horách se každoročně koná řada pěších pochodů, na kterých jsou připravovány i různě náročné trasy pro cyklisty (např. pochod Babička, Krvavý Čepelka, Václavice – Havlovice atp.).

5.1.5 Certifikační systém služeb cestovního ruchu Cyklisté vítáni

Celonárodní certifikační systém je projektem Nadace Partnerství, která podporuje ekologické projekty ve všech regionech České republiky. Do projektu se mohou zapojit ubytovací zařízení (hotely, penziony, priváty, chaty) a stravovací zařízení (restaurace, vinné sklepy, pivnice), kempy (chatové osady, kempy) a turistické cíle (hrady, zámky, muzea, skanzeny a přírodní památky).

Cíl projektu je ve zlepšování kvality služeb cestovního ruchu pro specifický segment klientely – cyklisty a cykloturisty. Má napomoci zvýšení konkurenceschopnosti produktů cestovního ruchu, oproti státům Evropské unie s lepší infrastrukturou a kvalitními službami. Certifikované zařízení musí splňovat stanovená kritéria, která jsou srovnatelná s obdobnými standardy v zemích EU, majitelé certifikátů jsou oprávněni používat zelenobílou ochrannou známku s usmívajícím se kolem. Seznam zapojených zařízení se nachází na www.nakole.cz.

5.2 Pěší turistika

Pěší turistika je základní formou turistiky, nejméně technicky náročnou, využívající pouze chůze. Tento aktivní pobyt v přírodě není sezónně omezen. Turistika není věkově omezená, přispívá ke zlepšení fyzické kondice a také zlepšuje všeobecný a kulturní rozhled.

Bohatě členěný terén Jestřebích hor s nadmořskou výškou do 740 m. není přespříliš náročný na zvládnutí, proto je vhodný i pro rodiny s dětmi a seniory. Prudší stoupání jsou většinou krátká a cesty dobře schůdné, takže si turisté a návštěvníci mohou vychutnávat klid a malebnou krajinu.

Značení turistických cest máme celkově jedno z nejlepších v Evropě. Stejně jako cykloturistické značení je prováděno Klubem českých turistů. Značky mají 4 základní barvy – červenou, modrou, zelenou a žlutou a pro lepší viditelnost jsou lemovány bílými okraji. Turistické značení je doplněno tabulkami, které turistům poskytují některé doplňující informace, například o vzdálenostech. Všechny vyznačené trasy jsou zakresleny v mapách edice KČT.

5.2.1 Naučné stezky

- **Naučné stezky po hornických památkách Jestřebích hor.**

Tato síť stezek by měla oslovit především ty, kteří mají zájem o historii dobývání uhlí, ale má potenciál oslovit i další segmenty turistů. Trasy jsou tvořeny třemi samostatnými okruhy s výchozími body v Malých Svatoňovicích a Rtyni v Podkrkonoší u muzea s hornickou expozicí. Cesty vedou kolem starých štol a hald a v Malých Svatoňovicích je

umístěna expozice důlních strojů. Stezky jsou přístupné pro pěší turisty a pro horská i trekingová kola.

- **Cesta bratří Čapků**

Tato turistická cesta byla otevřena roku 1946 a její délka je přibližně 50 km. Trasa vede z Úpice přes Malé Svatoňovice do Jestřebích hor a dále do Trutnova přes Rýchory až na Pomezní Boudy v Krkonoších.

- **Další stezky**

Historická naučná stezka vede Úpicí a návštěvníky seznámí s významnými stavbami ve městě.

Značená naučná stezka v Suchovršicích prochází lokalitou „Zlatá jáma“. Údajně zde byl vyhlouben první zlatý důl ve střední Evropě. Na cestě jsou i další zajímavá místa jako dřevěná zvonice nebo zastřešené dřevěné lávky přes řeku Úpu.

5.2.2 Pěší pochody

- **„Babička“ - pochod krajem Boženy Němcové**

Tento dálkový pochod má již 33letou historii. Jeho příznivci vyrazí každoročně v květnu na pěší i cyklistické trasy, které mají start ve Velkých Svatoňovicích a vedou do České Skalice. Dětská trasa je v okolí Velkých Svatoňovic. Pochodu se každoročně účastní zhruba 1000 turistů. Pořadatelem je TJ Sokol Velké Svatoňovice.

- **Krvavej Čepelka – krajem bratří Čapků**

Taktéž 33. ročník dálkového pochodu a cyklojízdy. Pořadatelem je Klub českých turistů Malé Svatoňovice a turisté mohou v červnu vyrazit jak na pěší, tak cyklo i dětskou trasu.

- **Cestami pošťáka Kolbaba**

Trasa turisty vezme na místa, kudy chodil pošťák Kolbaba, když se snažil doručit neadresované psaní slečně Mařence v Pošťácké pohádce Karla Čapka

- **Václavice – Havlovice**

Tento pochod vznikl jako recese roku 1990 na podporu prezidentské kandidatury Václava Havla. Trasy jsou pěší a cyklo. Pochod se koná v květnu mezi dvěma obcemi stejného jména: Václavice a Havlovice.

5.3 Vodní turistika

Vodní turistika patří v České republice k moderním a oblíbeným formám aktivního odpočinku a rekreace. Spojuje aktivní pohyb na vodních tocích a plochách s pobytem v přírodě.

Vodáctví má u nás dlouhou tradici a je příjemnou a vzrušující formou poznávání přírodních krás. V současnosti se soustřeďuje na několik nejvýznamnějších řek, kde většinou nechybí zázemí, ale v sezóně jsou tyto řeky přetížené. Úpa má vhodný potenciál, ale je zatím pro vodáky téměř neznámá, proto je v této práci poukázáno na vodní turistiku jako jednu z možných alternativ rozvoje regionu do budoucna.

5.3.1 Řeka Úpa

Řeka pramení v Krkonoších na Úpském rašeliništi, protéká Krkonošským národním parkem a teče směrem k Trutnovu. Na své cestě protéká místy zachycenými v literárních dílech Boženy Němcové, Karla Čapka a Aloise Jiráska. U Jaroměře Úpa ústí do Labe a její vody jsou tak odváděny do Severního moře. Na svém horním úseku má co nabídnout i milovníkům divoké vody, ale je zde velká spousta nepříjemných jezů. Na území národního parku je plavba možná pouze s povolením. Dolní tok se dá sjíždět téměř celoročně a je to nenáročná odpočinková plavba.

Obce Suchovršice, Úpice a Havlovice leží na středním toku řeky Úpy, která je jediná v mikroregionu využitelná k rekreačnímu vodáctví. Tento úsek se jezdí většinou z Bohuslavic až do turisticky velmi oblíbeného Babiččina údolí. Obtížnost je udávána jako ZWC (mírně proudící voda - mírný proud bez vln, např. při zadržení vody nad jezy) a WW1 (pomalu tekoucí voda s lehkým proudem, malými vlnami, občasnými nízkými peřejemi a meandry).

Úsek je sjízdný především na jaře nebo po deštích na raftech i kánoích a je vhodný i pro začátečníky.

Jede se v téměř opuštěném pěkném údolí, v okolí je krásná příroda a na trase je několik jezů. Jezdí se jednodenní delší trasa z Bohuslavic do Ratibořic (26km), z Havlovic do Ratibořic (15km), nebo dvoudenní Bohuslavice – Slatina, Slatina – Jaroměř (celková délka 41 km). Výhodou je, že řeka není přetížená, je vodáky téměř zapomenutá.

5.3.2 Půjčovny lodí

- **Půjčovna lodí Úpa – Havlovice nad Úpou**

Půjčují rafty, kanoe, přilby, vesty, vaky. Zajistí dopravu.

- **Půjčovna lodí Metuje – Nové Město nad Metují**

Zapůjčí nafukovací i plastové kanoe, rafty, vesty, helmy, neopren. Také zajišťuje dopravu. Nevýhodou je větší vzdálenost. Vzdálenost Úpice – Nové Město nad Metují je zhruba 31km.

5.3.3 Vodácké sportovní akce

- **Odemykání Úpy**

Organizuje ho každoročně dětský turistický oddíl z Hronova. Sjezd je v úseku Bohuslavice – Ratibořice a jako produkt ho spolu s Odemykáním Metuje nabízí CK Klíč a CK Poznání.

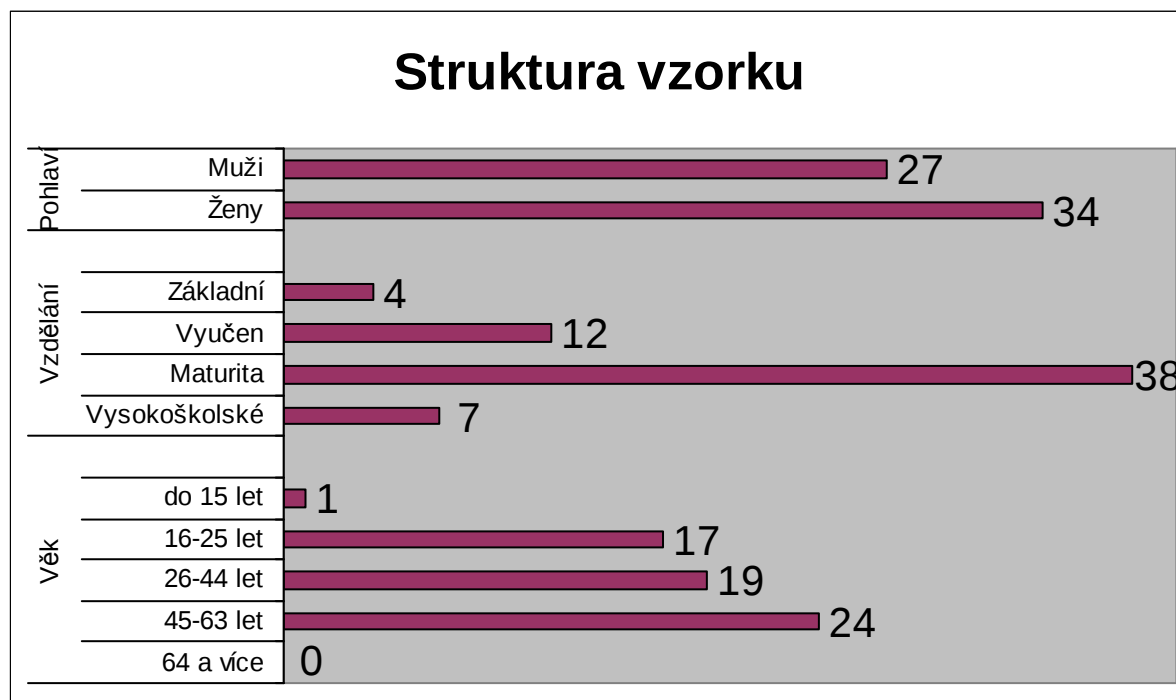
- **Úpění na Úpě**

Akce s velkou tradicí. Trasa vede z Havlovic do Ratibořic. Účastníci používají plavidla vlastní výroby a hodnotí se nápaditost a originalita plavidel i celé posádky. Bylo založeno spolkem recesistů v roce 1975.

6. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Průzkum trhu, který byl proveden pro účely této práce, měl za cíl zjistit profil návštěvníků, jejich názor na poskytované služby, za čím do regionu přijíždějí a zda plánují opětovnou návštěvu.

Graf 1: Struktura vzorku

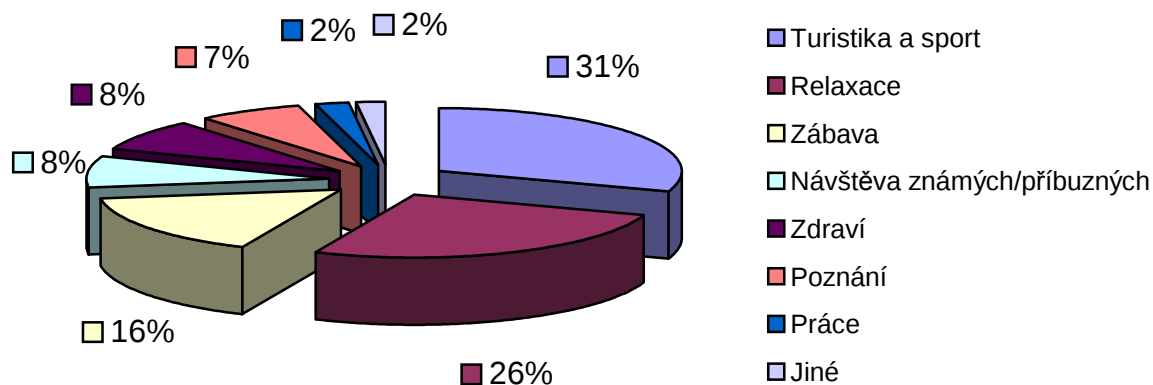

Zdroj: vlastní šetření

Ve vzorku je zastoupeno 44 % žen a 56 % mužů. Více než 60 % dotázaných má dokončené středoškolské vzdělání. Ve věkových skupinách je 40 % zastoupena generace mezi 45-63 lety, dále 31 % skupina ve věku 26-44 let a třetí nejpočetnější skupina je ve věkovém rozpětí 16-25 let. Věková skupina nad 64 let není zastoupena, i přesto, že náhodný výběr předpokládá, že každý prvek má stejnou šanci se do výběru dostat.

Legenda u následujících grafů je uváděna pro lepší orientaci v sestupném pořadí, podle toho, jak byly jednotlivé části percentuelně zastoupeny.

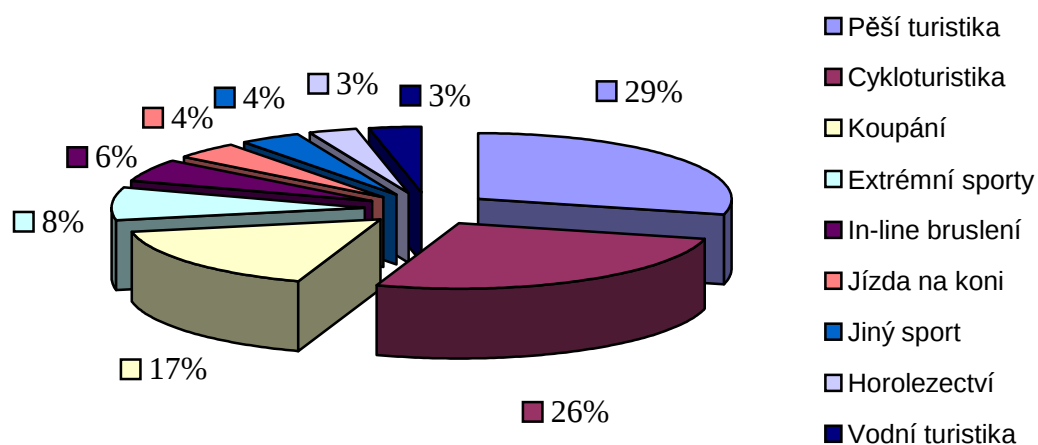
Graf 2: Důvod pro návštěvu regionu

Zdroj: vlastní šetření

Více než třetina návštěvníků přijíždí do regionu za sportem a turistikou, dále pak za relaxací a zábavou. Další důvody jsou návštěvy známých a příbuzných, touha po upevnění zdraví a zájem o poznání. Práce a ostatní důvody nejsou téměř zastoupeny.

Graf 3: Nejlákavější outdoorové aktivity

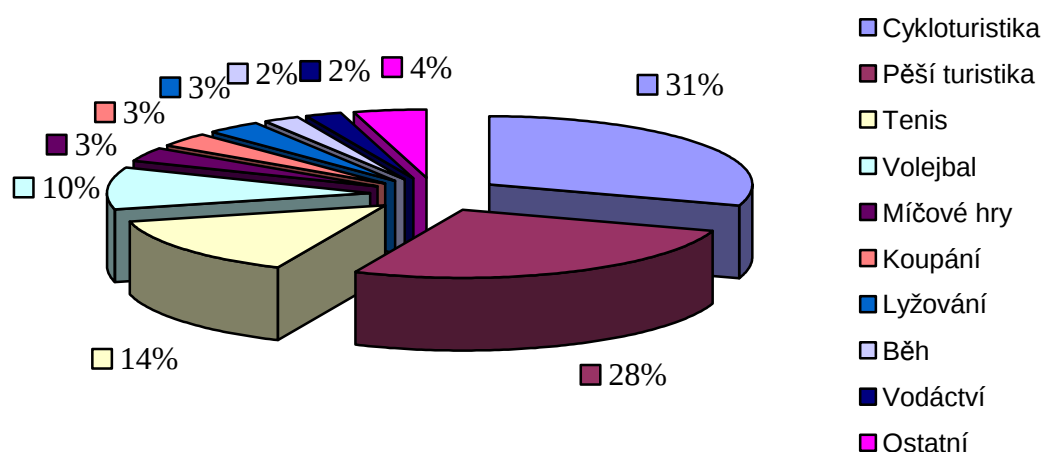
Zdroj: vlastní šetření

Z výzkumu vyplynulo, že nejoblíbenější outdoorové aktivity jsou pěší turistika, dále cykloturistika a koupání. Méně vyhledávané jsou extrémní sporty, in-line bruslení a jízda na koni, horolezectví a vodní turistika a společně pak další sporty. Může to souviset s věkovým složením vzorku, kde je nejvýrazněji zastoupena věková skupina od 45 do 63 let, která již o tyto aktivity nejeví takový zájem.

Další dotaz poukázal na to, že o outdoorové aktivity má zájem 77 % dotázaných, naproti tomu se o ně nezajímá 23 %.

Ze všech dotázaných mělo před odjezdem dostatek informací o možnostech provozování sportovních aktivit v regionu 77 % a 23 % dotázaných o nabídce sportovních aktivit v regionu příliš nevědělo.

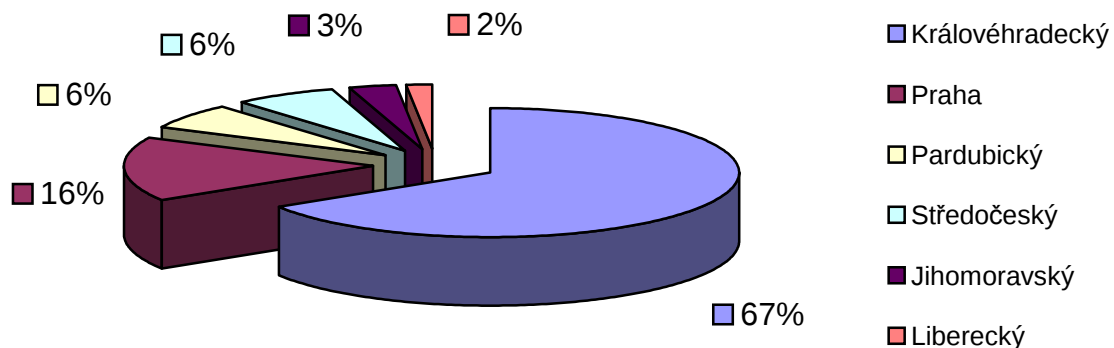
Graf 4: Provozované aktivity v regionu

Zdroj: vlastní šetření

V souvislosti s největší oblíbeností pěší a cykloturistiky, vyšly tyto dva sporty také jako ty, kterým se návštěvníci regionu nejvíce věnují. Návštěvníci se v regionu věnují také tenisu a míčovým hrám. Na třetím místě v oblíbenosti outdoorových aktivit (předchozí graf) bylo koupání, které v regionu provozuje pouhé 3 % návštěvníků. Pravděpodobně to souvisí s nedostatečným zázemím pro rekreaci u vody. V pojmu ostatní je obsaženo in-line bruslení, hippoturistika, sběr borůvek a houbaření.

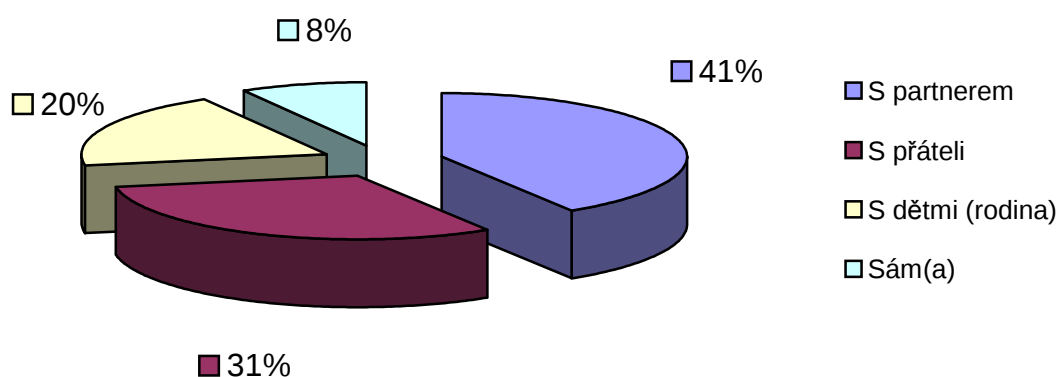
Graf 5: Návštěvnost podle krajů

Zdroj: vlastní šetření

Téměř 70 % návštěvníků pochází z Královéhradeckého kraje, zároveň více než 60 % návštěvníků přijíždí ze vzdálenosti menší než 50 km, což Jestřebí hory řadí mezi oblasti s převážně místním významem pro cestovní ruch.

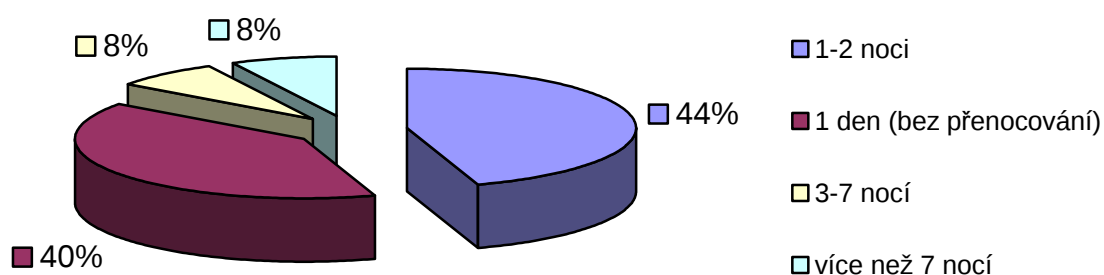
Graf 6: S kým cestujete?

Zdroj: vlastní šetření

Nejvíce návštěvníků cestuje s partnerem, jedna třetina jich cestuje s přáteli, nejméně lidí přijíždí jako jednotlivci. Přitom si téměř 90 % dotázaných organizuje své cesty samo, zbylí dotázaní cestují s cestovní kanceláři, popřípadě je pobyt organizován jako škola v přírodě.

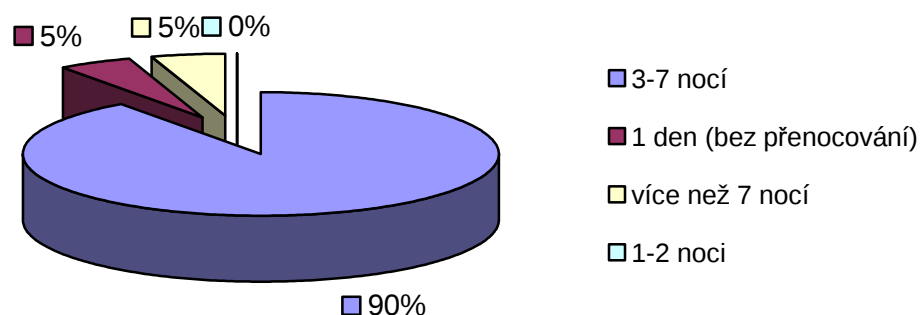
Graf 7: Délka pobytu – turisté z Královéhradeckého kraje?

Zdroj: vlastní šetření

Do Jestřebích hor přijíždí z Královéhradeckého kraje 40 % dotázaných jako výletníci (bez přenocování) a 44 % spadá do kategorie krátkodobě pobývajících turistů, jedná se zřejmě o druhé bydlení, tedy pobyty na chatách a chalupách. Jako turisté na dovolené (3 a více nocí) dotázaní z Královéhradeckého kraje Jestřebí hory příliš nevyhledávají.

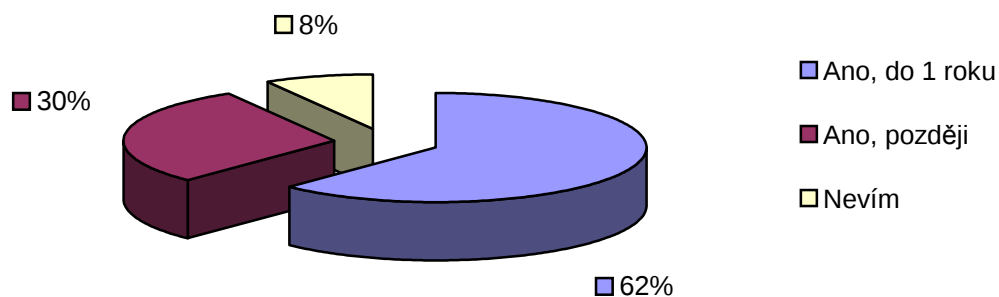
Graf 8: Délka pobytu – ostatní kraje

Zdroj: vlastní šetření

U délky pobytu ostatních návštěvníků 90 % přijíždí jako turisté na dovolené. Výletníků je pouhých 5 % a budou to zřejmě pouze návštěvy související s tranzitem.

Graf 9: Další plánovaná návštěva regionu

Zdroj: vlastní šetření

Více než 70% respondentů region v minulosti již vícekrát navštívilo, poprvé zde bylo 10 % dotázaných. Celkově více jak 90 % se plánuje do regionu znovu vrátit, přitom 62 % do jednoho roku a 30 % později, z toho vyplývá, že region bude muset uvažovat o rozšíření stávající nabídky nebo inovacích, aby si tyto návštěvníky udržel.

Tabulka 3: Hodnocení úrovně nabízených služeb

	Velmi dobře	Spíše dobře	Spíše špatně	Velmi špatně	Neumím posoudit
Ubytování	21 %	38 %	5 %	5 %	31 %
Stravování	36 %	38 %	13 %	2 %	11%
Úroveň personálu ve službách	33 %	36 %	20 %	0 %	11 %
Služby pro cykloturistiku	23 %	28 %	23 %	0 %	26 %
Vybavení pro sportovní aktivity	16 %	33 %	21 %	5 %	25 %
Turistické značení	43 %	34%	10 %	2 %	11 %
Poskytované informace o regionu	16 %	46 %	12 %	5 %	21 %
Cenová úroveň	21 %	59 %	8 %	2 %	10%

Zdroj: vlastní šetření

Při hodnocení služeb respondenti většinou hodnotili služby jako spíše dobré. Velmi kladně je hodnocena cenová úroveň. Turistické značení bylo ohodnoceno jako velmi dobré, o jeho kvalitě je poměrně široké povědomí.

7. Námetry pro další rozvoj oblasti

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že oblast je využívána především ke klasickým outdoorovým aktivitám. Velká většina návštěvníků se plánuje do regionu vrátit, proto je třeba věnovat pozornost inovacím a neustálému zlepšování poskytovaných služeb v oblasti turistiky a cykloturistiky a také je nutné uvažovat o nabídce nových aktivit. Z rozhovorů při provádění dotazníkového šetření též vyplynulo, že si návštěvníci přejí, aby si region zachoval svůj venkovský ráz. Protipólem tomuto názoru by se mohly stát snahy některých podnikatelů v regionu, kteří by se chtěli orientovat opačným směrem a v regionu rozvíjet nejmodernější aktivity nebo stavět velké luxusní hotely. Region by se měl zaměřit spíše na segment zákazníků, kteří nevyhledávají luxusní dovolenou.

Na základě výše uvedených faktů bylo vypracováno několik návrhů na zlepšení.

7.1 Cykloturistika

„Cyklobalíčky“

V současné době nemá region vytvořený žádný materiál, který by poskytoval komplexní informace cykloturistům. Vypracování informačního materiálu by cykloturistům usnadnilo naplánování svých tras nebo celé dovolené.

Tento „cyklobalíček“ by měl obsahovat cykloturistickou mapu, informace o službách pro cykloturistiku (servisy, půjčovny kol, jízdní řády cyklobusů), nabídku ubytovacích a stravovacích služeb.

Balíček by měl být vytvořen pro více segmentů, například rodiny s dětmi, náročnější cyklisty. Jednotlivé trasy by měly být charakterizovány podle náročnosti, délky a také by neměl chybět popis nejzajímavějších atraktivit na trase. Trasy by měly být rozlišeny barevně podle toho, pro jaký segment jsou určeny.

Tento „cyklobalíček“ je možno vytvořit jako tištěný propagační materiál a zároveň jako internetovou prezentaci umístěnou na stránkách www.jestrebihory.cz. a www.kudyznudy.cz. Podobné informační materiály je možné vytvořit i pro pěší turisty nebo vodáky.

Cyklostezka

Vybudování cyklostezky vedoucí kolem řeky Úpy z Úpice do Trutnova by zajistilo spojení s bývalým okresním městem. Tato stezka, která by měla kvalitní asfaltový povrch by mohla být využívána také in-line bruslaři. V dnešní době nejsou kolečkové brusle jen výsadou

mladých, ale například na stezce z Českých Budějovic do Hluboké nad Vltavou potkáte na bruslích tatínky s kočárky, rodiče s dětmi nebo i starší páry. Taková stezka by sloužila nejen místním občanům, ale také ke sportovnímu vyžití návštěvníků a zvýšila by se bezpečnost cyklistů, kteří musí podél Úpy jezdit po silnici.

Cyklisté vítáni

Zvýšení povědomí o národní certifikaci služeb pro cyklisty mezi podnikateli a zároveň zapojení co největšího počtu z nich do této certifikace by mělo za následek zvýšení kvality služeb nabízených cykloturistům v oblasti ubytování a stravování. Zapojené subjekty jsou navíc uveřejněny na stránkách www.nakole.cz, čímž se zvyšuje jejich propagace.

7.2 Pěší turistika

Naučné stezky

Mezi silné stránky regionu, které ho odlišují od ostatních patří hornické stezky, které jsou spojeny s připomínkou historie týkající se dolování uhlí v Jestřebích horách. Tyto stezky by však bylo vhodné zatraktivnit pro širší veřejnost. Jednou z možností je třeba doplnit je tabulemi s legendami o místních permonících.

S mikroregionem je úzce spojen život a dílo bratří Čapků. Vytvoření pohádkových stezek, procházejících místy, která bratři Čapkové popisují ve svých pohádkách, má předpoklad oslovit nejen rodiny s dětmi, ale zároveň i školy, které by sem mohly přijíždět na výlety nebo na delší pobyty v rámci škol v přírodě. Instalování tabulí s úryvky z děl, týkajících se konkrétních míst, by bylo možné doplnit o různé kvízy a stezky by tak měly zábavně vzdělávací charakter.

Nordic Walking

U nás zatím nepříliš známá aktivita začíná pomalu nabývat na popularitě. Základním vybavením pro tuto severskou chůzi jsou speciální hole, které nejsou pro začátečníky příliš velkou investicí. V souvislosti s trendem stárnutí populace se předpokládá, že bude přibývat stále více aktivních seniorů a tato aktivita jim může být nabídnuta. Při propagaci regionu cílené na zmíněný segment by bylo vhodné upozornit, že region má k výkonu nordic walking vhodné podmínky a senioři by se mohli takovýmto procházkám v přírodě Jestřebích hor věnovat.

7.3 Další outdoorové aktivity

Vodní turistika

Další alternativou pro rozšíření nabídky do budoucna je vodní turistika, jejíž potenciál byl zhodnocen v kapitole o outdoorových aktivitách. Výhoda využití Úpy jako řeky pro vodáky spočívá v tom, že je splavná především na jaře, tedy mimo hlavní turistickou sezónu a poskytovatelům služeb by vodáci přinesli tržby v období mimosezóny. V okolí řeky by se ovšem musela vybudovat turistická suprastruktura.

Hippoturistika

Další šetrnou formou turistiky je hippoturistika. Turistika na koních je vhodná pro všechny věkové skupiny. V regionu je několik chovatelů koní, největší chov je v Janovicích. Spolupráce s chovateli při vytvoření nabídky by mohla také připravit vhodné podmínky pro rozvoj agroturistiky v oblasti.

7.4 Presentace regionu

Protože se internet stal významným komunikačním médiem, což potvrdilo i dotazníkové šetření, kdy téměř 40 % návštěvníků získává informace o regionu prostřednictvím internetu, je tedy nutné doplnit a aktualizovat jinak přehledné stránky www.jestrebihory.cz. Nabídka stravovacích a ubytovacích možností není kompletní a také informace o možnosti provozování outdoorových aktivit by bylo dobré rozšířit a doplnit o chybějící informace.

Portál www.kudyznudy.cz je projektem agentury CzechTourism a jeho cílem je podpora domácího cestovního ruchu. Turistům slouží jako jednoduchý nástroj k vyhledání možností trávení volného času na dovolené nebo na výletech. Tato bezplatná prezentace je určena hlavně pro podnikatele poskytující služby v oblasti cestovního ruchu. Nejedná se pouze o komerční nabídku, ale o motivační texty, které popisují rozmanité volnočasové aktivity. Bylo by dobré zvýšit mezi místními podnikateli povědomí o této možnosti prezentace.

Zlepšením prezentace a vytvořením komplexních informačních materiálů pro jednotlivé sporty by mělo jako efekt přinést zvýšení počtu návštěvníků, kteří nepocházejí z Královéhradeckého kraje a zároveň při vytvoření vhodné nabídky by to mohlo pomoci prodloužit pobyt návštěvníků z Královéhradeckého kraje na víkendové pobyty, místo jednodenních výletů.

8. Závěr

Cílem této práce bylo posoudit, zda je vhodné využít outdoorových aktivit ve vazbě na rozvoj cestovního ruchu v regionu a navrhnout směr možného rozvoje v této oblasti.

Oblast Jestřebích hor je region s venkovským charakterem, který má vhodný potenciál k rozvoji outdoorových aktivit, toto tvrzení lze podložit výsledky provedené analýzy potenciálu, která byla zaměřena na primární a sekundární nabídku. Pro výkon těchto aktivit jsou v regionu vhodné přírodní podmínky a je zde řada přírodních i kulturně-historických atraktivit. Sekundární nabídka je dostatečná, slabou stránku, na kterou je třeba se zaměřit, můžeme spatřovat v nabídce stravovacích služeb, které by se měly zkvalitnit. Naopak pozitivem pro region je, že zde není cestovní ruch rozvinut v masové formě, jako je tomu například v nedalekých Krkonoších nebo Teplických a Adršpašských skalách.

Na začátku práce byly stanoveny hypotézy, které bylo nutné postupně ověřit. Zde jsou shrnuty výsledky pro jednotlivé hypotézy.

- Hypotéza: V regionu jsou prozatím provozovány především klasické outdoorové aktivity.

Tato hypotéza se potvrdila na základě dotazníkového šetření, ze kterého vyplynulo, že 31 % návštěvníků se v Jestřebích horách věnuje cykloturistice a 28 % návštěvníků se věnuje pěší turistice. Tyto klasické sporty mají stále velký význam, protože byly označeny návštěvníky i jako dvě nejlákavější outdoorové aktivity – pěší turistika 29 % a cykloturistika 26 %.

- Hypotéza: Výletníci a turisté přijíždějí do regionu především z Královéhradeckého kraje.

Tato hypotéza byla také potvrzena. Z dotazníků vyplynulo, že 67 % návštěvníků přijíždí z Královéhradeckého kraje. Tito návštěvníci do regionu přijíždějí především na krátkodobé návštěvy a výlety. Zlepšením propagace regionu by se mohl zvýšit počet turistů z ostatních krajů, kteří přijíždějí do regionu na delší dobu, tím by se průměrná délka pobytu návštěvníků prodloužila.

Na základě dalších výsledků vyplývajících z dotazníkového šetření lze říci, že je vhodné využít outdoorových sportů při rozvoji cestovního ruchu v regionu. Hlavními důvody, které motivují turisty k návštěvě Jestřebích hor jsou sport a turistika, relaxace a zábava. Všechny tyto pojmy lze přiřadit jako asociace k outdoorovým aktivitám, proto jejich výkon přináší návštěvníkům uspokojení.

Protože se velká většina návštěvníků do Jestřebích hor plánuje vrátit, region se musí zamýšlet nad novinkami, které by bylo možné návštěvníkům nabídnout. V tomto směru by se měl region snažit v budoucnu své aktivity v rámci cestovního ruchu zaměřit tak, aby byly v souladu s udržitelným rozvojem a měl by čerpat především z tradic, připomenutí hornické historie a potenciálu spojeného s pobytem významných osobností, a to proto aby si region zachoval svůj venkovský ráz, což je přáním návštěvníků. Vývojové tendence, které by se snažily ubírat opačným směrem a přilákaly by návštěvníky například vybudováním tématického parku nebo golfového hřiště by venkovský ráz regionu narušilo. Takové záměry nejsou proto příliš vhodné.

Vývoji tímto směrem je možné zabránit tak, že mikroregion Jestřebí hory bude spolupracovat s podnikateli, ztotožní je se svou vizí a rozvoj regionu bude takto koordinovat.

9. Summary

The aim of this paper was to examine the rural Microregion Jestřebí Mountains situated in the Hradec Králové region which consists of 12 towns and villages.

The main target of this work was to analyse if there is chance to use outdoor activities for development of tourism in the Jestřebí mountains and to suggest some actions how to achieve improvements in this area.

According to research of secondary data there was found that the Microregion Jestřebí mountains has primary tourism potencial (natural and cultural attractions) and adequate infrastructure (transport accessibility, elementary services, existing facilities) to develop outdoor activities in the region.

For purposes of this work there was made a survey to find out about motivation factors which attract tourists to visit the area. The survey also investigated with some other characteristics such as length of stay, quality of offered services or intended repeated visits.

Main results of the survey are that visitors coming to the region are interested in outdoor activities, they most attend to hiking and cycling, they are mostly satisfied with offered services, they want to come back for another holidays and they wish to keep region as a rural area. Tourists coming from the Hradec Králové region are mostly excursionists and visitors from other regions are holiday makers.

The Microregion Jestřebí Mountains has potential for differentiation from other destinations. It is connected with coal-miner history and with lives of a famous writer Karel Čapek and his brother Josef Čapek. Another strength consists in fact that the region is not used for mass tourism, and it could attract tourists wishing to experience friendlier contact with nature.

With regard to mentioned statements there should be made some improvements. Improving promotion with the offer of complex information materials targeted on concrete segments, continuous improving of services and innovations could bring more tourists to the region or extend their stay.

Engagement of entrepreneurs providing accommodation to the national certification system Cyclists Welcome would help to increase standard of offered services and also their promotion.

New activities compatible with the philosophy of sustainable tourism development such as nordic walking, hippo tourism or touring by water should help to keep frequently coming tourists.

Municipal authority should co-operate with entrepreneurs to co-ordinate sustainable development of the area.

10. Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- HESKOVÁ, M., et al. *Cestovní ruch : pro vyšší odborné a vysoké školy*.
1. vyd. Praha : Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
- HORNER, S., SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času : Aplikovaný marketing služeb*.
Praha : Grada Publishing, a.s., 2003. 488 s. ISBN 80-247-0202-9.
- KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*
1. vyd. Praha : Ekopress, s.r.o., 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
- MIKOŠKA, J. *Outdoorové sporty*.
1. vyd. Brno : Computer Press, 2006. 116 s. ISBN 80-251-0896-1.
- MORRISON, A. M. *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*.
1. vyd. Praha : Victoria Publishing, a.s., 1995. 523 s. ISBN 80-85605-90-2.
- NEUMAN, J., et al. *Turistika a sporty v přírodě : Přehled základních znalostí a dovedností pro výchovu v přírodě*.
1. vyd. Praha : Portál, 2000. 200 s. ISBN 80-7178-391-9.
- ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu* .
1. vyd. Praha : Idea Servis, 1999. 244 s. ISBN 80-85970-27-9 .
- ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. *Geografie cestovního ruchu*.
1. vyd. Praha : Karolinum, 2001. 228 s. ISBN 80-246-0172-9.
- VYSTOUPIL, J., et al. *Základy cestovního ruchu*.
1. vyd. Brno : Masarikova univerzita, 2006. 119 s., 20. ISBN 80-210-4167-6.
- VYŠKOVSKÝ, J., et al. *Turistika a sporty v přírodě*.
Brno : Masarykova univerzita v Brně, 1997. 97 s. ISBN 80-210-1552-7.

Ostatní zdroje

- BASAŘOVÁ, M. *Atlas pro volný čas : Česká republika*.
1. vyd. Praha : Kartografie Praha, a.s., 2001. 95 s. ISBN 80-7011-680-0.
- FETTERS , A. *Krajem Devatera pohádek*.
1. upr. vyd. Malé Svatoňovice : Obec Malé Svatoňovice a Muzeum bratří Čapků, 2005. 18 s. ISBN 80-239-5062-2.
- HOVORKA, V. Za poznáním Jestřábích hor si můžete vyšlápnout už zítra.
Mladá Fronta DNES. 19.6.1998, roč. 9, č. 142, s. 7 příloha.

- *Integrovaný projekt rozvoje venkovského mikroregionu Jestřebí hory*
- *Jestřebí hory Turistická a cykloturistická mapa 1 : 50 000* . Shocart, 2002
- *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007-2013.*
Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj, 2006. 62 s.
- *Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR .*
Praha: Ministerstvo dopravy, 2005. 39 s. ISBN 80-86502-11-2.
- NOVÁKOVÁ, M, et al. *Průvodce po České republice : Podkrkonoší.*
1. vyd. Praha : Olympia, a.s., 2005. 104 s. ISBN 80-7033-863-6.
- *Orientační mapa cyklotras KČT Kladským pomezím*
- PODHORSKÝ, M. *Královéhradecký kraj.*
1. vyd. Praha : Freytag & berndt, 2002. 130 s. ISBN 80-7316-053-6.
- STANĚK, J. *Krkonoše a Podkrkonoší.*
1. vyd. Praha : Olympia, 1975. 309 s. ISBN 27-051-75.
- *Strategický plán rozvoje území místní akční skupiny Království – Jestřebí hory – první neoficiální verze*
- TRUHLÍČKA, Ivan. Kolem bývalých dolů vedou naučné stezky.
Mladá Fronta DNES. 1.10.1997, roč. 8, č. 230, s. 2 příloha.
- VALJENT, Z, et al. *Letní výcvikový kurz 1 : Pobyt v přírodě.*
1. vyd. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2007. 83 s. ISBN 978-80-01-03727.

Internetové stránky

<http://cs.wikipedia.org>

<http://festivalcyklistiky.cz>

<http://krkonose.krnap.cz>

www.aeroweb.cz

www.babicka-dp.cz

www.broumovsko.ochranaprirody.cz

www.cd.cz

www.citace.com

www.ckklic.cz

www.cykloserver.cz

www.cyklostezky.cz

www.czechtourism.cz

www.czso.cz

www.geologie.vsb.cz
www.hydromagazin.cz
www.infocesko.cz
www.jestrebihory.cz
www.jestrebihory.net
www.kladskepomezi.cz
www.klubturistu.cz
www.kr-kralovehradecky.cz
www.kudyznudy.cz
www.lodeupa.unas.cz
www.modrastrelka.duha.cz
www.nakole.cz
www.obsupice.cz
www.oredo.cz
www.poznani.cz
www.raft.cz
www.risy.cz
www.reky.cz
www.suchovrsice.cz
www.t-s26.cz
www.upeni.cz
www.upice.cz
www.vyletnik.cz

11. Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Mapa turistických regionů České republiky

Příloha 3: Mapa turistických oblastí České republiky

Příloha 4: Turistická a cykloturistická mapa

Příloha 5: Výškové profily značených cykloturistických tras

Příloha 6: Jízdní řád cyklobusů, trasa Hradec Králové – Pomezí Boudy

Příloha 1: Dotazník

Milí turisté, chtěla bych Vás požádat o spolupráci při vyplnění tohoto dotazníku. Jeho výsledky budou použity při vypracování bakalářské práce na téma: **Vliv outdoorových aktivit na rozvoj mikroregionu Jestřebí hory**. Tato práce by měla pomoci nastínit směr možného rozvoje v oblasti letních outdoorových aktivit a pomoci tak vytvořit nabídku služeb, která bude odpovídat představám Vás, návštěvníků. Srdečně děkuji za Váš čas a přeji příjemný pobyt.

S pozdravem Jana Nývtová

studentka oboru Obchodní podnikání – Cestovní ruch na Jihočeské Univerzitě v Českých Budějovicích

Zajímáte se o outdoorové aktivity (sportovní aktivity provozované venku v přírodě)?

☐ ano ☐ ne

Pokud ano, jaké jsou pro vás nejlákavější? (maximálně 3 odpovědi)

☐ pěší turistika ☐ koupání ☐ in-line bruslení
☐ horolezectví ☐ cykloturistika ☐ vodní turistika
☐ extrémní sporty ☐ jízda na koni ☐ jiný sport _____

Jakým sportům se věnujete v tomto regionu? (maximálně 3 odpovědi)

Uvítal(a) byste v tomto regionu možnost provozování nějaké nové, zde dosud nenabízené outdoorové aktivity?

☐ ano ☐ ne, nabídka je dostatečná

Pokud ano, jaké?

Za jakým účelem jste přijel(a)?

☐ poznání ☐ zábava ☐ relaxace ☐ turistika a sport
☐ zdraví ☐ návštěva příbuzných/známých ☐ práce
☐ jiné _____

Z jakého kraje pocházíte?

Přijel(a) jste ze vzdálenosti:

☐ do 20km ☐ 21-50km ☐ 51-100km ☐ více

S kým cestujete?

☐ sám(a) ☐ s partnerkou/partnerem ☐ s dětmi
☐ s přáteli

Cestujete:

☐ individuálně ☐ organizovaně (s CK) ☐ jiné _____

Kolik dní zde pobýváte?☐ 1 den (bez přenocování)☐ 1-2 noci☐ 3-7 nocí☐ více než 7 nocí**Už jste někdy navštívil(a) tento region?**☐ ne, jsem tu poprvé☐ ano, 1-2 krát☐ vícekrát**Jaký typ dopravního prostředku jste při cestě použil(a)? (pouze 1 odpověď)**☐ automobil☐ vlak☐ autobus☐ kolo☐ pěšky☐ jiný _____**Jaký typ ubytování v regionu využíváte?**☐ hotel/penzion☐ kemp☐ známí/příbuzní☐ nejsem ubytován(a)☐ chata/chalupa☐ jiné _____**Využíváte zde služby veřejného stravování? (restaurace, hostince, rychlá občerstvení,...)**☐ ano, téměř vždy☐ téměř nikdy☐ občas☐ stravuji se pouze

individuálně

Jak hodnotíte úroveň nabízených služeb?

	velmi dobře	spíše dobře	spíše špatně	velmi špatně	neumím posoudit
ubytování	1	2	3	4	5
stravování	1	2	3	4	5
úroveň personálu ve službách	1	2	3	4	5
služby pro cykloturistiku	1	2	3	4	5
vybavení pro sportovní aktivity	1	2	3	4	5
turistické značení	1	2	3	4	5
poskytované informace	1	2	3	4	5
cenová úroveň	1	2	3	4	5

Plánujete opakovanou návštěvu tohoto regionu?☐ ano, do jednoho roku☐ ano, později☐ nevím☐ ne**Měl(a) jste před odjezdem dostatek informací o možnostech provozování sportovních aktivit v regionu?**☐ ano☐ ne**Jaký zdroj jste použil(a) pro získání informací o regionu?**☐ turistická informační centra☐ CK a cestovní agentury☐ média☐ internet☐ propagační materiály☐ příbuzní/známí ☐ jiné _____**Respondent:**☐ muž☐ žena

Nejvýše dosažené ukončené vzdělání:

☐ základní

☐ vyučen

☐ maturita

☐ vysokoškolské

Věk:

☐ do 15 let

☐ 16-25 let

☐ 26-44 let

☐ 45-63 let

☐ 64 a více let

Příloha 2: Mapa turistických regionů České republiky

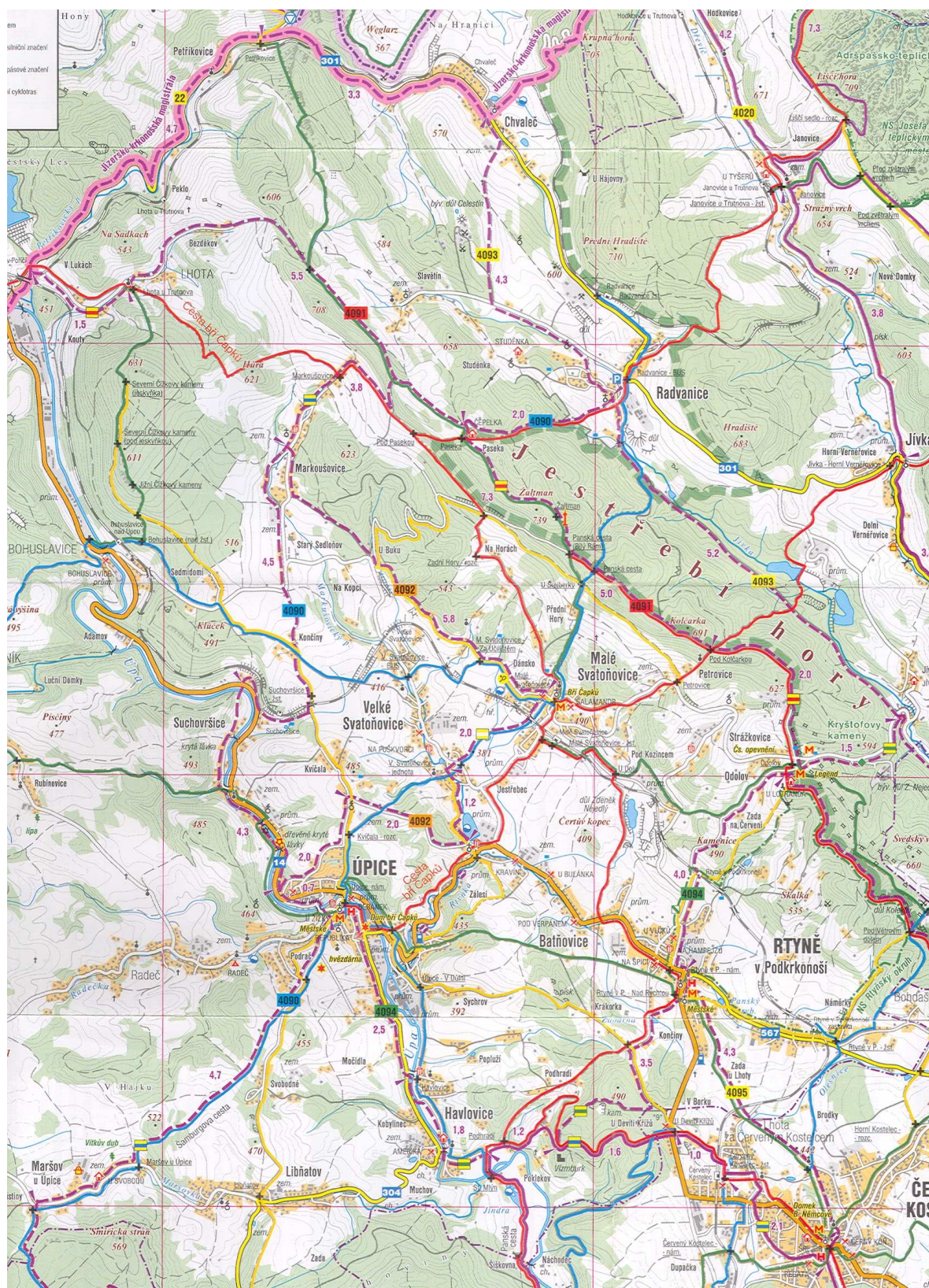
Zdroj: www.czechtourism.cz

Příloha 3: Mapa turistických oblastí České republiky

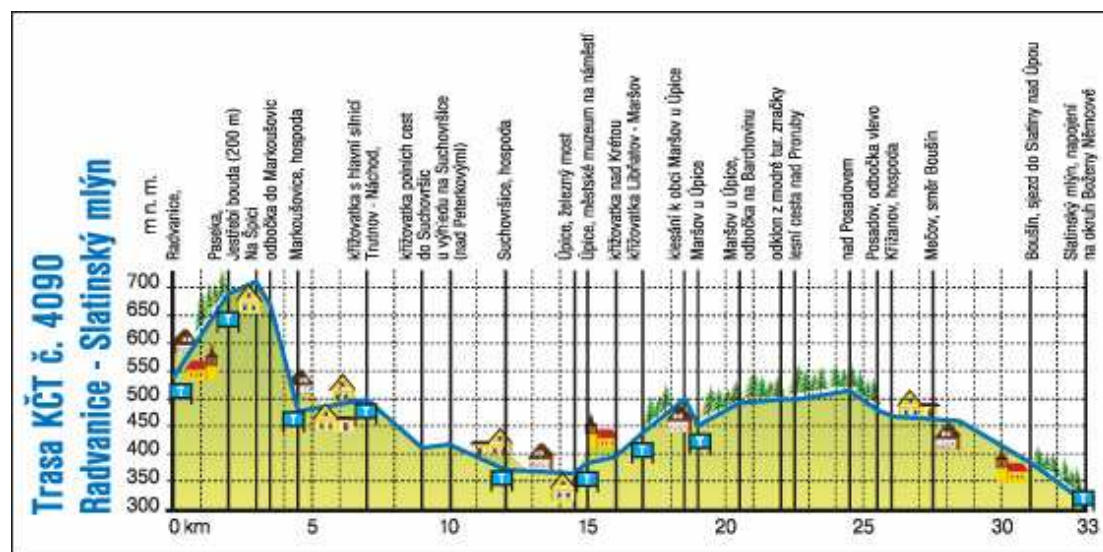
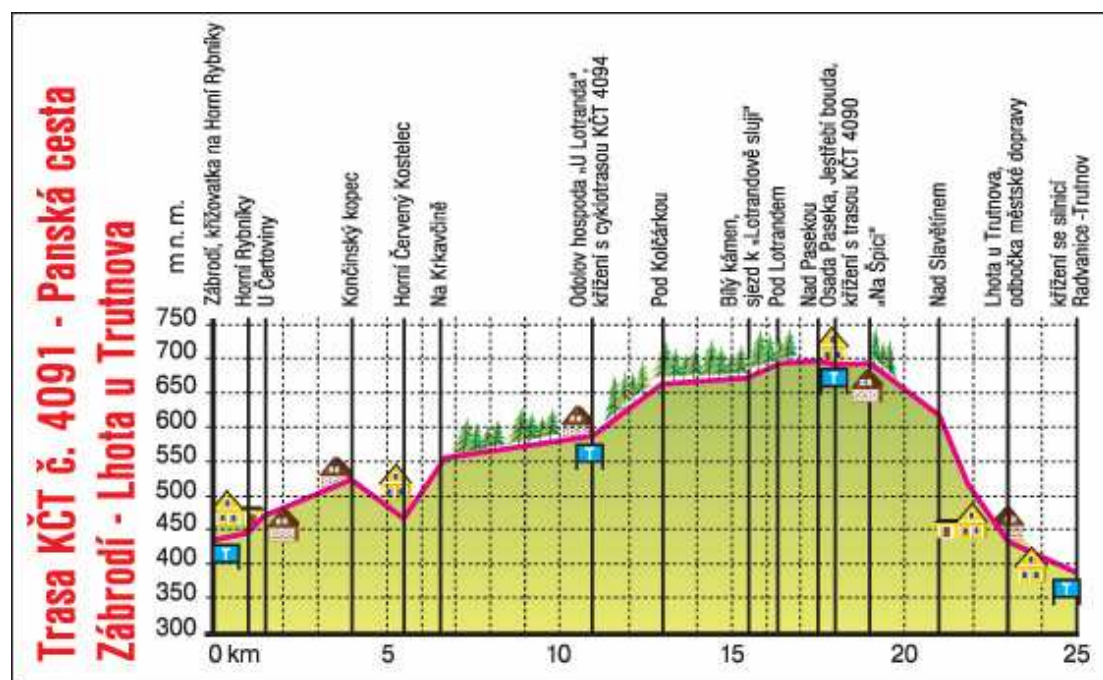
Zdroj: www.czechtourism.cz

Příloha 3: Turistická a cykloturistická mapa

Zdroj: Turistická a cykloturistická mapa Jestřebí hory

Příloha 4: Výškové profily značených cykloturistických tras

Příloha 5: Jízdní řád cyklobusů, trasa Hradec Králové – Pomezní Boudy

CDS s.r.o. Náchod

640123 Hradec Králové-Náchod-Teplice n.Met.-Adršpach-Trutnov-Pomezní Boudy

Platí od 9.12.2007 do 13.12.2008

Přepřevu zajišťuje : CDS s.r.o. Náchod, Kladská 286, středisko Náchod, Borská 5161, tel.491 427 554, fax 491 427 554

Trpavná železnice										Číslo st. v. národní, národní, státní,									
-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--